

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Štěpánka Nagyová

**Fenomén krásy a ošklivosti v prezentaci
beatníků, hippies a punku**

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Marie Hamplová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Štěpánka Nagyová

**Phenomenon beauty and ugliness in the presentation
of beatniks, hippies and punk**

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor: PhDr. Marie Hamplová

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 17. března 2013 Štěpánka Nagyová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí mé bakalářské práce PhDr. Marii Hamplové za cenné rady a připomínky při přípravě této bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na komparaci nejvýraznějších subkultur poválečného období 20. století, mezi které bychom mohli zařadit beatníky, hippies a punk. Každá etapa vývoje lidské společnosti je doprovázena více či méně výraznými znaky nesouhlasu, zvláště když je ze strany establishmentu ignorována lidská svoboda, rovné příležitosti (ať již z pohledu rasového či genderového) i zdravý environmentální rozvoj.

Uvedené subkultury, či lépe kontrakultury nejenže přispívají ke zdravé sebereflexi společnosti, ale významným způsobem ovlivňují umění nejen doby, ve které vzniká, ale často má vliv i na generace příští. Proto je v této bakalářské práci pozornost věnována přístupu ke kategoriím estetiky „krása“ a „ošklivost“ v období „beat generation“, hippies a punku i odkazu těchto hnutí dnešní generaci.

Klíčové pojmy:

Americký sen, bakalářské práce, beatníci, hippies, krása, ošklivost, punk, subkultura, umění.

Annotation

The bachelor thesis is focused on the comparison of the most important sub-cultures of the period after World War II., where we could include the beat generation, hippies and punk. Every phase of evolution of the human society is accompanied by more or less disapproval, especially when freedom or same opportunities are ignored (either ethnical or gender) or healthy environmental development.

The above mentioned sub-cultures, or better contra-cultures, not only contribute to a healthy self-reflection of the society, but also influence substantially the arts in the period and the future generation. Therefore this bachelor thesis focuses on the attitude towards the aesthetical categories of „beauty“ and „ugliness“ in the period of the „beat generation“, hippies and punk and to the legacy of these movements for today's generation.

Key words

The American Dream, art, bachelor's thesis, beatniks, beauty, hippies, punk, subculture, ugliness.

Obsah

Prohlášení	3
Poděkování	4
Anotace	5
Klíčové pojmy:	5
Annotation	6
Key words	6
ÚVOD	8
1 FILOZOFICKÉ A UMĚLECKÉ POJETÍ KRÁSY A OŠKLIVOSTI	11
1.1 Krása	11
1.1.1 Antické pojetí krásna	13
1.2 Ošklivost	14
1.2.1 Ošklivost v antickém světě	16
2 SPOLEČENSKÝ VÝVOJ V USA PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE	18
2.1 Americký sen	18
2.2 Konec snu, rebelové bez příčiny	18
2.3 Krása a ošklivost Jima Starka	20
3 BEATNICKÉ Hnutí	21
3.1 Nejvýznamnější představitelé beat generation	22
3.1.1 Jack Kerouac	22
3.1.2 Allen Ginsberg	26
3.1.3 William S. Burroughs	28
3.4 Krása a ošklivost v dílech autorů beat generation	34
4 HIPPIES	36
4.1 Charakteristika subkultury	36
4.2 Žena v hippie komunitě	38
4.3 Klub 27	39
4.4 Krása a ošklivost v subkultuře hippies	42
5 PUNK	44
5.1 Charakteristika subkultury	44
5.1.2 Britský punk	46
5.2 Krása a ošklivost v subkultuře punk	47
ZÁVĚR	49
BIBLIOGRAFIE	52
PŘÍLOHY	54

Úvod

Současný přetechnizovaný svět, byrokratizace společnosti, honba za osobní kariérou přináší do života člověka pocity odcizení, neuspokojení a stresu. A tak v mnohých případech přichází únik, který může mít různou podobu – alkohol, drogy, hinduistická rozjímání či různé projevy občanské neposlušnosti. Jedinec či celé komunity cítí potřebu se oddělit od současné společnosti, odmítají žít podle jejích pravidel. Touží žít jinak nejen kvůli svým vnitřním pocitům, často chtějí, aby ti všichni věděli, že jsou jiní, že k nim nepatří. A tak se nám proti poválečné generaci úspěšných mladých mužů Ameriky (z nichž se může každý stát prezidentem USA) objevuje parta intelektuálů, kteří ve flanelové košili, manšestrácích a v botách typu „pohorek“ vyrazí stopem či na nákladních vlacích napříč Amerikou. Cílem jsou různé dýchánky v nádherné přírodě inspirující k ještě krásnějším myšlenkám, jindy jsou to skvělá debatní setkání v klubech univerzit, případně skončí v drogových doupatech Mexika. Tato beatnická generace přináší především zajímavé literární výtvořky, ve kterých se objevuje krása svobody člověka, ale mnohdy jsou to naopak koktaily ošklivosti odrážející svět, kterému se vyhýbají.

Přichází prapodivná válka ve Vietnamu, kde ve jménu nesmyslných idejí umírá spousta mladých kluků, kteří možná chtěli jediné – žít a milovat. A tak se objevují další „neposlušní“. Na západním prostředí, zejména v San Francisku se vytváří komunita „dětí květin“ – hippies. Chtějí naivně porazit establishment silou lásky. Hudba a výtvarné umění jsou plné pohody, která je dotvářena vůní marihuany, úniky formou LSD a bohužel i těžkými drogami. A tak svět opouštějí významní protagonisté této zajímavé (byť krátké epochy). Shodně ve věku 27 let v průběhu jediného roku umírá Jimi Hendrix, Janis Joplin, Jim Morrison a Alan „Blind Owl“ Wilson.

Sedmdesátá léta pak přináší další kontrakulturu nesoucí jméno punk, což samo o sobě v mnohých verzích překladu nepřináší představy o čemsi ve prospěch společnosti pozitivního. I zde, stejně jako v předchozích případech lze hovořit o životním stylu zasahujícího různé oblasti kultury, především však hudbu, částečně

těž literaturu a svérázné výtvarné projevy. Občas se na čerstvých fasádách objevuje nesmazatelný nápis „Punk is not dead“ – „Punk není mrtvý“. Možno s tím souhlasit, punk mrtvý není, avšak to neznamená, že by v této fázi občanská neposlušnost skončila či zcela ustrnula. Připomeňme si například střety státní moci s účastníky nelegálních masových akcí ve stylu freetekno apod.

Zamyslíme-li se tedy nad aktuálností tématu, lze konstatovat, že v mnohém jsou myšlenky zmíněných subkultur nadčasové a oslovují i následné generace. Navíc (a jak již bylo řečeno), každá doba, každé působení moci státu přináší reakci neposlušných dávajících svůj nesouhlas s projevy establishmentu.

Je zajímavé, že ač každé ze zmíněných hnutí má svého společného nepřítele, kterým je stát se svými projevy moci, sami se i mezi sebou příliš neuznávají a výrazně se rozcházejí například v pohledech na formu kultury i její kategorie, mezi které můžeme zařadit krásu a ošklivost. Komparace těchto přístupů bylo zajímavou výzvou i tématem pro tuto bakalářskou práci.

Vzhledem k níže stanovenému cíli je nezbytné ověřit zdroje zaměřené na základní kategorie estetiky a filozofie – krásu a ošklivost. Základními díly, která vznikla na základě historické analýzy těchto kategorií, jsou Dějiny krásy a Dějiny ošklivosti, jejichž editorem a skvělým komentátorem je italský romanopisec a literární teoretik Umberto Eco.

Téma subkultur druhé poloviny dvacátého století nám mohou přiblížit díla samotných protagonistů té doby. To platí především o beat generation, kam bychom mohli zařadit např. tvorbu J. Kerouaca, A. Ginsberga, W. S. Burrougse atd. Pro získání určitého nadhledu je nezbytné porovnat autorské práce hodnotící daná období s určitým časovým odstupem. mezi takové tvůrce patří např. J. B. McCleary, S. Turner, J. Tytell i čeští autoři např. F. Pospíšil, P. Blažek či O. Hanák. Bližší identifikace děl zmíněných autorů je součástí kapitoly Bibliografie i poznámkového aparátu pod čarou.

Cílem bakalářské práce je komparace vybraných subkultur druhé poloviny dvacátého století z pohledu jejich přístupu ke kategoriím „krásy“ a „ošklivosti“.

Dílčími cíli je posouzení marketingového působení¹ těchto sociálních skupin na okolní společnost i následující generace.

Při získávání dat pro tuto bakalářskou práci byla aplikována především metoda analýzy dokumentů a to jak ve formě tištěného či elektronického textu, tak i v podobě audio i audiovizuálních záznamů.

Při zpracování údajů i vyvozování závěrů byla v souvislosti se zaměřením bakalářské práce aplikována především metoda komparační, dále metoda analyticko-syntetická a deduktivní. Citace informačních zdrojů je provedena dle normy ČSN 690.

¹ pojem „marketing“ by zcela určitě vyvolal mezi příslušníky jednotlivých subkultur nepředstavitelný odpor (poznámka autorky).

1 Filozofické a umělecké pojetí krásy a ošklivosti

Tato kapitola je velmi stručným historickým exkurzem do procesu formování kategorií *krása* a *ošklivost*. Ačkoliv se jedná o pojmy, se kterými pracují především umělci a filozofové, prožívání krásy i pocity ošklivosti se týkají každého jedince. Zároveň prostřednictvím těchto kategorií si člověk vytváří své postoje vůči okolnímu světu a společnosti, ve které žije. V dějinách lidstva se též zejména v totalitních systémech setkáváme s tím, že je to vládnoucí moc, která obyvatelstvu tyto kategorie striktně vymezí – např. krása nordického typu člověka a ošklivost Židů v nacistickém Německu, či socialistický realismus.

V následujícím textu jsou prezentovány definice obou kategorií, následně jsou vybrány určité momenty ve vývoji lidské civilizace, ve kterých se objevují zajímavé postoje ke *kráse* a *ošklivosti*. V obou případech jsou východisky antická pojetí těchto kategorií, neboť se stala filozofickým i uměleckým základem následné geneze.

Umberto Eco však oblast studia krásy a ošklivosti limituje do geografického prostoru tzv. západní kultury, neboť „...v oblasti archaických kultur a tzv. primitivních národů disponujeme uměleckými doklady, nikoli však teoretickými texty, z nichž by bylo patrné, zdali dotyčné předměty měly vyvolat estetický požitek, posvátnou bázeň či veselí. Člověku západního světa by z exotického vzezření bytosti mající podobu napůl lidskou a napůl zvířecí vstávaly hrůzy na hlavě, zatímco pro domorodce může znamenat laskavé božstvo“.²

1.1 Krása

S abstraktním pojmem *krása* se setkáváme již od počátku raných lidských dějin až po naši současnost. Její význam dodnes nemá jasnou a obecně platnou definici. Krásu každý chápe jiným způsobem, a tudíž umožňuje individuální pohled. Je obecně

² ECO, Umberto (ed.). Dějiny ošklivosti. 1. vydání. Praha: Argo, 2007. ISBN 978-80-7203-893-0. s. 23.

známo, že každá kultura má jiné požadavky na krásu a s ní spojené hodnoty, ale i přesto existují společná pravidla pro všechny národy a všechna staletí.

Umberto Eco ve své knize *Dějiny krásy* konstatuje, že slovem krásný, ale také i pěkným, hezkým či skvělým pojmenováváme většinou něco, co se nám líbí. Zdá se, že v tomto duchu může znamenat slovo „krásný“ to samé, co „dobrý“. Je totiž jisté, že v různých historických obdobích spolu krása a dobro úzce souviselo.

S poněkud odlišným názorem se oháněl ve své době řecký filozof Plótinos, který tvrdil: *„Krásné je ponejvíce v tom, co vidíme, je však i v tom, co slyšíme, a to ve slovních spojeních, je však i v hudbě, a to v každé – vždyť i nápěvy i rytmy jsou krásné. Pro ty, kteří stoupají od smyslového vnímání výše, jsou krásná i zaměstnání, jednání, trvalé stavy <jednajících> a vědy, a krása rovněž náleží zdatnostem. Zda existuje něco, co těmto krásným věcem předchází, vyplyne samo.“*³

Ať sympatizujeme s tvrzením estetika Umberta Eca či filozofa Plótinosa, tak jisti si můžeme být jednou společnou věcí a to tím, že pohled na krásu v nás vyvolává kladné estetické pocity, které se snažíme zachytit buď na obraz, sochu či jen ponechat v naší mysli.

Právě umělci, ale také i filozofové různých generací, kultur či národů vždy znovu a znovu hledali to nejlepší vyjádření krásy, přičemž více či méně přejímali pojetí svých předchůdců. Snažili se také o nový objev o nové přístupy, které by tak přispěly do vývoje vlastních invencí a které by přinesly nová odhalení této nehmotné ideji. Zdali nové objevy byly přínosné a prospěšné zůstává na posouzení jednotlivců, kteří ho buď přijmou a dále rozvíjejí, nebo odmítnou a upadne v zapomnění.⁴ *„Krása však zůstává a čeká, kdo se jí bude zabývat.“*⁵

³ PLÓTÍNOS. *Dvě pojednání o kráse*. Editor Petr Rezek. Praha: Rezek, 1994. ISBN 80-901-7962-2. s. 17.

⁴ ŠTĚPÁNOVÁ, Petra. *Antické a biblické pojetí krásna jako základ evropské kultury*. 1. vydání. Brno: Petra2010, 2010. ISBN 978-80-904752-0-5. s. 13.

⁵ ŠTĚPÁNOVÁ, Petra. *Antické a biblické pojetí krásna jako základ evropské kultury*. 1. vydání. Brno: Petra2010, 2010. ISBN 978-80-904752-0-5. s. 13.

1.1.1 Antické pojetí krásna

Jedním z velkolepých děl starobylé řecké kultury je bezesporu slavná Ilias a Odysea. Původ je připisován Homérovi, který díky svému vynikajícímu a jedinečnému odkazu byl lidmi uctíván jako polobůh a jeho poezie byla považována za prorocké zjevení. Epos Ilias a Odysea platily v té době za vzor morálky a nejvyšší moudrosti. Přinášely také informace o historii a zeměpise a v neposlední řadě představily také olympské božstvo, které bylo prezentováno přirozeným a polidštěným způsobem života, aby byl lidmi co nejsnadněji chápán. Není tedy divu, že toto dílo velice ovlivnilo směr antické kultury a položilo základy chápání lidských hodnot tak, jak jsou v eposu vylíčeny.⁶

Nejkrásnější bohyně Afrodita zde pomáhá unést nejkrásnější ženu na světě Helenu, které patří srdce synu trojského krále Parida. *„Tím vzniká podnět k trojským válkám, líčeným s básnickým s básnickým mistrovstvím v eposu Ilias. Setkáváme se zde poprvé s krásou, která je chápána jako největší hodnota, za niž je hodno bojovat a získat ji. Je hnací a podnětnou silou slibující člověku naplnění a uspokojení jeho vnitřních tužeb. Krása, která vzbuzuje obdiv a touhy, vystupuje v homérské poezii nejen v jejím obsahu, ale i formě. Hledání krásy v těchto nejdokonalejších tvarech, zvucích, slovech, v obdivuhodných myšlenkách i činech se tak stalo hlavním rysem řeckého myšlení.“*⁷

První projevy lidské tvořivosti, které spočívaly v expresivním vyjádření citů a zážitků skrze slova, rytmus, „zvuk či melodii, vycházely z tanců zvaných „choreria.“ Z nich se nadále vyvinula hudba, divadlo, tanec a poezie, jako expresivní umění, které bylo hnací silou inspirace přicházející od Múz. Ty v mytologickém světě vystupovaly jako dcery nejvyššího boha Dia a právě ony propůjčovaly svůj božský dar zpěvu či básně. Tím přinášely lidem potěšení, radost a okouzlení.⁸

⁶ ŠTĚPÁNOVÁ, Petra. Antické a biblické pojetí krásna jako základ evropské kultury. Brno: Petra2010, 2010. ISBN 978-80-904752-0-5. s. 17.

⁷ Tamtéž

⁸ ŠTĚPÁNOVÁ, Petra. Antické a biblické pojetí krásna jako základ evropské kultury. 1. vydání. Brno: Petra2010, 2010. ISBN 978-80-904752-0-5. s. 17.

Na těchto základech si Řekové vytvořili výraz „kalón“, který překládáme jako „krása“. „*Kalón se však neomezoval jen na vizuální či zvukovou krásu, ale používal se i pro povahové vlastnosti lidí a bohů. Pro vyjádření dokonalého člověka, krásného po všech stránkách a s nezbytným aspektem mravním vytvořili Řekové pojmenování „kalokagathia“, které se udrželo až dodnes, a znamená spojení krásy a dobra. Být fyzicky i duševně krásným a dobrým se stalo nejen řeckým, ale později i humanistickým ideálem. Na všechny tyto pojmy, včetně odkazu již existující umělecké tvořivosti, navázali filozofové – milovníci moudrosti, kteří přispěli svým rozumovým bádáním k novým názorům a myšlenkám, jež výrazně ovlivnily antickou kulturu.*“⁹

1.2 Ošklivost

Tak jako je černá a bílá, je i pěkné a nehezké, líbivé nelíbivé, tudíž hezké a ošklivé. Snad v každém období je ponechána či zaznamenána definice krásy, kterou se umělci a filozofové snažili zapsat. Jiné je to u ošklivosti, o které jsme se pouze dočetli v protikladu s krásou. O ošklivosti jako samotné nejsou známa žádná rozsáhlá pojednání, která by nám umožnila nahlídnout do tohoto světa.

Po celá staletí je jeden součástí toho druhého, jako není dne bez noci. Pokud tedy pracujeme s jedním jevem, nevyhneme se druhému. Ošklivost a krásu nelze separovat, navzájem se doplňují a prolínají, jde jen o to správně je uchopit. Chceme-li pochopit ošklivost, musíme pochopit krásu.

Je obecně známo, že peníze mají veliký vliv. Není tedy překvapením, že dokáží mnohé i v rámci zmíněných kategorií. Primární sférou, která může ovlivnit kritéria ošklivosti je společenská, ale i také politická oblast. „*Peníze, protože za ně lze vše koupit, přisvojit si všechny předměty, jsou v konečném důsledku předmětem nejvyššího zájmu...Mám takovou moc, jaká je síla peněz. Všechno co jsem a mohu, není ani v nejmenším ovlivněno mou individualitou. Jsem ošklivý, ale mohu si koupit*

⁹ ŠTĚPÁNOVÁ, Petra. *Antické a biblické pojetí krásy jako základ evropské kultury*. 1. vydání. Brno: Petra2010, 2010, ISBN 978-80-904752-0-5. s. 18.

nejkrásnější mezi ženami. Tudiž nejsem ošklivý, protože účinek ošklivosti, její deprimující moc, je penězi anulován. ¹⁰

Dalo by se tedy říci, že neexistuje měřítko pro ošklivost a velebit krásu lze jakýmkoliv způsobem. Není tedy pochyb, že oba pojmy jsou vnímány často rozpačitě, různorodě a s emocionální odlišností. Příkladem je toho Voltaire, který jako důkaz složitosti chápání tohoto pojmu, předkládá následující alegorii:.. „zeptejte se černocha z Guineje: *krása podle něj tkví v lesklé černé kůži, vpadlých očích, zploštělém nosu. Zeptejte se d'ábla: řekne vám, že krása, to jsou dva rohy, čtyři rozeklaná kopyta a ocas.*“ ¹¹

Je tedy důležité si uvědomit, že krása a ošklivost je v různorodých dobách a kulturách značně relativní.

Za všech stanovisek na tyto rozporuplné koncepty je nejvýstižnější názor Nietzscheho, který tvrdí, že... „*člověk se v podstatě zrcadlí ve věcech, za krásné považuje to, co zrcadlí jeho obraz.*“ ¹²

Umberto Eco porovnává synonyma ke slově krása a ošklivost: „...*je zřejmé že zatímco za krásné je považováno to, co je půvabné, líbezné, milé, přitažlivé, spanilé, rozkošné, úchvatné..., pak ošklivé je to, co budí odpor, co je hrůzostrašné, šeredné, nepříjemné, groteskní, ohavné, hnusné, nenáviděné, neslušné, nečisté, zatímco ve všech synonymech ke slovu krása můžeme vycítit jistou nezainteresovanou hodnotící reakci, téměř ve všech synonymech ke slovu ošklivost jsou vždy obsaženy pocity nevole, ne-li prudký odpor, děs či hrůza.*“ ¹³

¹⁰ ECO, Umberto (ed.). *Dějiny ošklivosti*. 1. vydání. Praha: Argo, 2007. ISBN 978-80-7203-893-0. s.12

¹¹ ECO, Umberto (ed.). *Dějiny ošklivosti*. 1. vydání. Praha: Argo, 2007. ISBN 978-80-7203-893-0. s. 10.

¹² NIETZSCHE, In: Umberto Eco, *Dějiny ošklivosti*, s. 15

¹³ ECO, Umberto (ed.). *Dějiny ošklivosti*. 1. vydání. Praha: Argo, 2007. ISBN 978-80-7203-893-0. s. 23.

Je zde na místě připomenout zajímavý postřeh, výše uvedeného autora. Vychází z teoretické klasifikace ošklivosti, která zahrnuje následující kategorie:

- **ošklivost o sobě** – páchnoucí tvor, hnijící ovoce...;
- **ošklivost formální** – osoba, která nemá patřičné proporce (chybí zuby atd.), špatně namalovaný obraz, mizerně zahraná píseň =umělecká ošklivost;
- **umělecké znázornění obou předchozích kategorií** – jakákoli forma ošklivosti může být vykoupena svým věrným a působivým uměleckým znázorněním.

Zvláště třetí kategorie je zajímavá v souvislosti s obsahem dalších kapitol.

1.2.1 Ošklivost v antickém světě

Ani v období Antiky tomu nebylo jinak, než že krása opět vítězila nad ošklivostí. Proto byly upřednostňovány definice krásy, pro ošklivost zde nebyl prostor a nebyl hlavním objektem zájmu, ničím ducha neobohacoval. Zdali existovalo období, ve kterém se málo diskutovalo o ošklivosti, pak právě tehdy. Dochovalo se jen pár myšlenek, které byly schopny vyobrazit jev ošklivosti. Patrným důvodem zde byla filozofie, která chápala bytí jako projev krásy.

V antice idealizoval krásu Polykleitos, který vytvořil sochu, která měla ztělesňovat všechna pravidla ideálních rozměrů, ale také i kvalit. Socha měla být tedy prezentována za nejen hezkou osobou, ale také i osobou se zjevnými schopnostmi na poli nejen sportovním, ale i vojenském. Později byly proporce sochy detailněji rozpracovány Vitruviosem. Ten celou sochu zhodnotil a stanovil vzor jednotlivých částí celé postavy, kdy tvář tvořila desetinu celkové výšky, hlava tvořila osminu a ideální délka těla měla být čtvrtinová. Tento prototyp jasně vytyčil představu o kráse a tím i představu o ošklivosti. Jinými slovy lze říci, že bytosti, které těmito proporcemi nebyly obdarovány, byli považováni za škaredé a nepěkné.¹⁴

¹⁴ ECO, Umberto (ed.). *Dějiny ošklivosti*. 1. vydání. Praha: Argo, 2007. ISBN 978-80-7203-893-0. s. 23.

Další společný rys se nevěnoval pouze kráse těl, ale i kráse, jakožto lásce. Stačí, když si přečteme Platónovo dílo *Symposion*, především v části věnované Erótovi.

„O každém totiž úkonu platí toto: sám o sobě není ani krásný, ani ošklivý. Tak například co nyní mi děláme, pití, zpívání, rozmlouvání, nic z toho není samo o sobě krásné, nýbrž takovým se stane úkon podle toho, jak je konán: když se koná krásně a náležitě, stává se krásným, když nenáležitě, tak ošklivým. Právě tak ani milování, ani Éros není každý krásný a hoden velebení, nýbrž jenom ten, který pobízí ke krásnému milování.“¹⁵

1.2.1 Ošklivost v středověku a novověku

Je zajímavé, že pro umělecké ztvárnění ošklivosti posloužili i antické báje (příšery z podzemí, Medusa atd.). Řada velkých umělců si vzala inspiraci v antických mýtech. Z celé řady lze uvést Tizianův obraz Apollón a Mersyas. Sdíraní kůže poraženého satyra je velmi drsnou, až hororovou záležitostí – přitom je před námi nádherný obraz a ošklivost se kamsi vytrácí.

Středověk přináší jedno z výrazných polí na kterém se střetává krása a ošklivost. Je to protiklad nebe a pekla. Satan, belzebub a další hrůzostrašné pekelné bytosti shromáždil a výtvarně ztvárnil především Jacques Colline de Plancy (viz příloha B). Tyto bytosti se staly následnou inspirací i pro novověk, pro současná satanistická hnutí i různé odnože hudby (dead metal atd.).

Novověké umění není na projevy ošklivosti chudý. Je otázka, do jaké míry je to ze strany tvůrců recese, či je to skutečná seberealizace. Dá se říci, že se ošklivost vedle krásy stává součástí zábavy. Na jedné straně se velká část současné generace ráda bojí (naštěstí chybí skutečné impulsy strachu z přírody i společnosti), na straně druhé platí již od dob antiky, vedle ošklivých výjevů se sami cítíme krásnější.

¹⁵ PLATÓN. *Symposion*. 6. opravené vydání. Praha: Oikoymenh, 2005, 85 s. Platónovy dialogy, sv. 4. ISBN 80-729-8139-0. s. 12.

2 Společenský vývoj v USA po druhé světové válce

Tato část bakalářské práce je zaměřena na situaci, která nastala ve Spojených státech amerických po ukončení 2. světové války. Amerika oplakala své válečné hrdiny, kteří padli v bojích v Evropě, ale i na bojištích v různých částech světa. Přeživší hrdinové se se slávou vrátili zpět, čekal je, stejně jako jiné občany život v míru, v bohaté prosperující zemi.

2.1 Americký sen

Po ukončení 2. světové války vstupuje do popředí opět víra či vidina Amerického snu (The American Dream). Tedy každý především pomocí tvrdé práce, chytrosti a odvahy, může dosáhnout výrazného společenského vzestupu a zbohatnutí. Tato myšlenka se objevila již na přelomu 19. a 20. století a její naplnění se stala cílem tehdejší, ale i současné imigrace v USA. Je možno konstatovat, že splnění Amerického snu má i v době současné všeobecně známé důkazy, ať již je tím ztělesněním prezident Obama, či dnes již nežijící legendární zpěvák Michael Jackson.

Spojené státy americké jako jeden z vítězů 2. světové války byly (i přes ztráty na životech svých vojáků) na tom zejména po stránce ekonomické ze všech velmocí nejlépe. Válka se přímo území země prakticky nedotkla, očekávala se bezkonkurenční prosperita. Před USA byla skvělá budoucnost nejsilnější mocnosti světa, ve které se to hemží úspěšnými muži i ženami, z nichž se každý může stát prezidentem, pokud jen bude pilně pracovat, bude vzdělaný a odvážný. Vše vypadalo, že to tak opravdu bude.

2.2 Konec snu, rebelové bez příčiny

Již necelých pět let po skončení války se ukazuje, že krásné plány zcela nefungují, ba naopak objevují se neúspěchy v mezinárodním soupeření na poli vědy, nastupují nečekané problémy i uvnitř samotných Spojených států. Velmi osobitým způsobem charakterizuje tuto situaci O. Hanák: „*Koncem padesátých let se začíná americký sen*

podobat noční můře. Objevuje se množství problémů: Sputnik¹⁶, ostuda s U-2¹⁷ a věc netušená – černošská otázka. Svět tím vším začíná být trochu unaven. Veřejně se elegantně pózuje, ale v hloubi duše Amerika ví, že není ani silná, ani perfektní. Čeká se jen, až to někdo vysloví. A vysloví jich to více. Předvedou světu prostou úlevu žaludků přepřelancaných americkým mýtem. Vyvrhnou nestravitelný americký sen a zanechají chvějící se zvrátky uprostřed cesty tak, aby si každý všiml, aby se každý musel vyhnout. A jestli občasná výhra ve společenské loterii je vše, co může civilizace nabídnout, co s civilizací?¹⁸

Zejména mladí Američané hledají své nové idoly. A aniž by se nadáli, jeden tu je – mladý a krásný a přitom svérázný **James Dean** filmový a televizní herec. Paradoxem je, že on sám je též určitým ztělesněním amerického snu. Matka mu zemřela v devíti letech a tak vyrůstal na farmě u příbuzných. Po střední škole studuje práva v Los Angeles, hraje basketbal a věnuje se divadlu. Odchází do New Yorku, je přijat do Actors Studia a má opravdu životní štěstí. Jeho učitelem je **Elia Kazan**, který Jamesovi svěruje v roce 1955 hlavní roli ve filmové verzi Steinbeckova románu *Na východ od ráje (East of Eden)*.

V témže roce získává James Dean další filmovou roli, která z něj vytvořila idol vzpoury tehdejší mladé generace. Název filmu je jasně vypovídající *Rebel bez příčiny (Rebel Without a Cause)*. Režisér **Nicolas Rayen** ztvárnil příběh čtyř mladých lidí, kteří se bouří proti rodičům a celému světu a svojí revoltou se pohybují na hranicích zákona, což je (v jejich případě) mezi životem a smrtí. Scéna tajných automobilových závodů, kdy vyhrává ten, kdo z auta vyskočí později, než soupeř, je tím dokladem.

¹⁶ Vypuštění první umělé družice Země Sputnik 1 Sovětským Svazem 4. října 1957 vyvolalo v USA doslova paniku a následně tvrdou reorganizaci systému vzdělávání, vědy a výzkumu (poznámka autorky)

¹⁷ USA na přelomu 50. a 60. let minulého století využívaly ke špionáži nesestřelitelný letoun U-2. Létal v takových výškách, že nebylo možno použít proti němu tehdejší leteckou ani pozemní techniku. 1. května byl k šoku Američanů tento letoun sestřelen sovětskou raketou SA-2 a pilot F.G. Powers zajat. Jedná se o jednu z nejvýznamnějších epizod studené války.

¹⁸ HANÁK, Ondřej. *Hippies: slepé rameno, mrtvé řeky*. 1. vydání. Praha: Argo, 1992. ISBN 80-901-1984-0 s. 16.

A James Dean do třetice. V roce 1955 dokončuje režisér **George Stevens** film *Obr* (*Giant*). James Dean se zde objevuje vedle Elizabeth Taylorové a jen potvrzuje svůj obrovský herecký talent.

Tři skvělé filmy během roku 1955 otevírají pro Jamese Deana brány do skvělé herecké budoucnosti. 30. září 1955 však zasahuje Ameriku nečekaná zpráva.

James Dean, který byl obdivovatelem rychlých aut, umírá ve věku 24 let při nehodě ve svém milovaném Porsche 550 Spyder.

James Dean zemřel, ale rebel, v modrých džínách tu zůstává. Rebel bez příčiny se stává symbolem vzpoury proti konformismu, zkostnatělým společenským pravidlům a zpupným řečem o úspěšné prosperující společnosti.

Ale jak již bylo řečeno v předchozím citátu z knihy O. Hanáka, těch, kteří se vysloví je více. Nastupuje beat generation, a přichází jedna ze zajímavých etap jedna ze zajímavých etap občanské neposlušnosti a skvělé kultury.

2.3 Krása a ošklivost Jima Starka

Jim Stark sedmnáctiletý neposlušný chlapec, kterého ztvárnil James Dean ve filmu *Rebel bez příčiny*, se stal okamžitě symbolem krásy dané epochy. Avšak jeho přístup k životu a tradičním hodnotám i jeho chování – není to ztělesnění atributů ošklivosti, tak jak je prezentoval Umberto Eco v předchozí kapitole této bakalářské práce? Lze předpokládat, že pro výraznou část americké populace to opravu ošklivé bylo. Ale mladí lidé už měli dost uhlazených úspěšných milovníků romantických filmů té doby. Stali se pro ně nudní a odporní. Jim Stark (resp. James Dean) byl pro ně krásný právě tím, že dokázal vybočit.

3 Beatnické hnutí

První, i když neformálně organizovanou skupinou neposlušných Američanů po 2. světové válce jsou tzv. beatníci.

„Beatníci byli příslušníci volného uměleckého generačního hnutí v USA v padesátých a na počátku šedesátých let 20. století. „Beats“ byli jsou lidé, kteří hledají všechny (tedy i stinné) tváře Ameriky jako tuláci, autostopaři a dobrodruzi. Beats nejprve dráždili, provokovali a šokovali veřejnost svým výsměchem tradičním hodnotám, jako bohatství, rodina, loajalita a národní hrdost.“¹⁹

Sužovala je touha po dobrodružství a po volném způsobu života bez omezení. Stavěli se do konfliktů s tradičním způsobem života a s tradiční literaturou. Hledali vlastní styl žití, který by jim vyhovoval, experimentovali tedy s různými druhy drog, ale i s nevázanou sexualitou. Beatníci svými naléhavým a vášnivým způsobem zpovědí šokovali své současníky. Vše čerpali ze svých životů s nic neskrývající upřímností. Usilovali o vztah mezi čtenářem a autorem, potulovali se tedy po celé Americe, kde veřejně citovali svoji poezii. Nejdříve jen v místních lokalitách dotyčného autora, jako byly bary, galerie, knihovny anebo kavárny. Jakmile dosáhli oblíbenosti zejména u mladší generace, své veřejné projevy recitovali na velkých mítincích.²⁰

Tak jako vnesli do své literatury otevřenost, tak stejně vnesli do literatury odpor k represivní moci, skepticismus k médiím a politickým reprezentantům. Tak jako zatracení básníci, romantičtí vydědenci či bohémové, odmítali beatníci životní dráhu mladých úspěšných mužů. Kázali dobrovolnou nezaměstnanost a chudobu a zdůrazňovali práci holýma rukama. Většina z nich tedy pracovala jako traťoví dělníci, hlídači úrody na farmách nebo jako námezdní síla na železničních přecladištích.²¹

¹⁹ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-802-4729-077. s. 110-111

²⁰ WIKIPEDIA. *Beatníci*, [online]. 14. 11. 2012 [cit.2013-02-12]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Beat_generation

²¹ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-802-4729-077. s. 110-111.

Ústředním mluvčím této generace byl nonkonformní básník Allen Ginsberg, autor básnické sbírky *Kvílení*. Původním básnickým cílem a plánem bylo dosáhnout u čtenářů průlom emocí, osobních pocitů, jejich hodnot, který by přerušil zastrašenost padesátých let. Dalším beatnikem byl Jack Kerouac, autor proslulého románu *Na cestě*, jež se stal symbolem celého hnutí a je považována za bibli této generace.²²

3.1 Nejvýznamnější představitelé beat generation

V této části bakalářské práce bude pozornost zaměřena na život a dílo nejvýznamnějších beatníků., což by mělo přispět k hlubšímu pochopení myšlenek této subkultury.

3.1.1 Jack Kerouac

„Jack Kerouac byl postavou plnou antitezí a protikladů. Na jedné straně byl živoucím středem beatnického hnutí – nejen tím, kdo mu dal jméno, ale i jeho srdcem a hybnou silou - a na straně druhé byl velmi uzavřený, vždy bázlivý před následky přátelství, zmítán mezi samotářskou potřebou lopotit se s jazykem a společenštějšími sklony.“²³

John Kerouac pocházel z Lowellu ve státě Massachusetts. Jeho rodiče byli francouzští Kanadčané, tedy jeho prvním jazykem byla francouzština. Angličtině se učil až na obecné škole, po zbytek svého života si často v duchu překládal z jedné řeči do druhé. V roce 1926 Jackovi zemřel bratr Gepard na srdeční selhání po revmatické horečce. Smrt na Jacka silně dolehla, i když mu byly pouhé 4 roky. Z velké lásky k němu si bratra idealizoval a podle něj pak poměřoval svůj vlastní život.

Na střední škole byl výborným hráčem fotbalu, který se nebál žádné výzvy a pokud mu něco nešlo, stal se z něj vynikající samouk. Později se o něj začali zajímat hledači

²² SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-802-4729-077. s. 110-111.

²³ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 57.

talentů z univerzit a Jack s instinktem pro dobrodružství kývl na nabídku Kolumbijské univerzity. Na škole prospíval velmi dobře, ale pociťoval hlubokou propast mezi jím a jeho spolužáky, kteří se pyšnili bohatstvím a sociálními výhodami. Na samém počátku jeho fotbalové kariéry utrpěl zranění holenní kosti a měl čas své zájmy, které mu otevřely nové možnosti, ovšem jeho fotbalová kariéra pomalu upadala v zapomnění.²⁴

„ Studium druhého ročníku zahájil v září 1941. V tomto období podnikl akci, kterou později označil jako „noc Thomase Wolfa“ – odjel do Washingtonu, na noc si pronajal pokoj a napsal o své samotě a smutku dopis Sebastianovi. V lednu 1942 se rodiče vrátili do Lowellu a Jack nastoupil na místo sportovního reportéra v regionálním periodiku Lowell Sun. Pracoval tam ale jen dva měsíce, pak nepřišel na dohodnutou schůzku, odjel do Washingtonu a pracoval jako stavební dělník, prodavač v bufetu. Začal se chovat promiskuitně. Nakonec se rozhodl vrátit do Lowellu a přihlásit se k námořnictvu. V říjnu 1942 vystoupil v Bostonu, vrátil se do New Yorku a chtěl dokončit studium. V této době trávil hodně času v klubech, mezi prostitutkami a u drog. Vyzkoušel si i homosexualitu.“²⁵

Po návratu z další plavby, na kterou se Jack přihlásil, zavítal za svými rodiči a pokračoval v sepisování románu *Městečka a velkoměsta*, román, ve kterém se měl v otcových očích očistit a ospravedlnit zmatek válečných let.²⁶

Něbyl by to ale samotný Kerouac, kdyby už jako mladík necestoval a nezdržel se na jednom místě. Jeho pocity nesetřvačnosti a neustálého pocitu nenaplnění stále stoupaly. Bylo jen otázkou času, kdy začne žít svůj beatnický život, který se zapsal do historie.

²⁴ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 61.

²⁵ JOHANESVILLE, Literární doupě, *Jack Kerouac*[online]. [cit.2013-02-13]. Dostupné z: <http://ld.johannesville.net/kerouac/zivotopis?bio=3&fig=1>

²⁶ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 63.

Na jaře roku 1944 se vrátil ke studiu a seznamuje se se studentkou Edie Parkerovou. Díky ní se potkal s básníkem Allenem Ginsbergem a prozaikem Williamem S. Burroughsem.

Beat

Teprve až v tomto dekadentním období se Jack Kerouac poprvé setkává se slovem „beat“. Dává mu nový rozměr a nový rozhled, takový, který učiní jedno z největších volnomyšlenkářské hnutí a pod kterým se nám vryl do paměti.

Byl to třicetiletý homosexuál Herbert Hunck, který vtisknul Kerouecovi slovo „beat“. Význam tohoto slova, než mu Jack vtiskl podobu, mělo vyjadřovat zmoženost, vyčerpanost. Slovo používal pro stav v období své drogové závislosti. Stalo se to Hanckovým oblíbeným a pro společnost nakažlivým slovem. Zvláště když Hanck používal výraz „*Man, I'm beat!*“. V opojení drog bylo toto slovo nejpoužívanějším, nezáleželo na tom, jestli souvisí s obsahem či významem věty, hlavní bylo to slovo. Byl to právě Jack koho „beat“ upoutal. Začal ho používat pro vyjádření charakteristiky lidí, se kterými se přátelil. Šlo o přátele, kteří byli na okraji společnosti, ubité samotou a opuštěné.²⁷

„Toto slovo jsme měli od něho,“ přiznává Jack. *„Pro mě znamenalo být chudý, spát v podchodech, jak to dělal Huncke, ale přitom být osvícený, mít osvícené názory na apokalypsu a tak.“*²⁸

Beatnická představa začínala zoufalstvím a depresi. Díky tvrdě nabytým zkušenostem byla povznesena k provádění těch činností, které byly v americkém světě nejodvážnější. V té době strhovala velkou pozornost a brala se za extravaganci nahota. Pro představitele beatníků neznamenal nahota jen nějaký prostý estetický standart, znamenala také vyjádření toho, že umění a činy nelze dělit. Příkladem toho byl Ginsberg, který na veřejném předčítání své poezie neudržel emoce a strhal ze

²⁷ TURNER, Steve. *Hipster s andělskou hlavou: život Jacka Kerouaca*. 2. vydání. Brno: Jota, 2006. ISBN 80-721-7369-3. s. 75.

²⁸ TURNER, Steve. *Hipster s andělskou hlavou: život Jacka Kerouaca*. 2. vydání. Brno: Jota, 2006. ISBN 80-721-7369-3. s. 76

sebe šaty. Kerouac nám zas ve svých literárních dílech sděluje, že ho lákal život tibetského mnicha učence Milarepa, který žil nahý v jeskyních. Posledním článkem tohoto vyznání byl Neal Cassady, který byl nalezen nahý a mrtvý u železniční tratě v Mexiku.²⁹

Román Na cestě

Román *Na cestě* je z velké části založen na autobiografických vzpomínkách a je psán stylem proudu vědomí. „*Je považován za beatnický manifest, za klasický dokument jedné části americké mládeže padesátých let, která odmítla ideál úspěšného mladého Američana, snažila se být co nejméně závislá na materiálních věcech, milovala jazz a pod vlivem východních filozofií volila cestu protestu a útěku id civilizačních vymožeností směrem k okamžitým duchovním a tělesným požitkům.*“³⁰

I v dalších románech jako je román *Podzemníci* a *Dharmoví tuláci* jsou postavy, které přímo hladovějí po zážitcích a toužící po nových životních událostech a vizích. Psaní bral jako dobrodružství a současným beatníkům se snažil ukázat nový směr a způsob psaní. Snažil se, aby se lidé oprostili od konvenčního psaní na papírovou stránku. Tvrdil, že psaní úzce souvisí s hudbou, výtvarným uměním, ale i dramatikou, jako je jazzový club, revuální scéna, galerie či koncertní síň.³¹

Dílo *Román na cestě* byl sepsán již roku 1951, do tisku šel až o dlouhých šest let kvůli neshodám s vydavatelem. Román byl napsán velmi netradičním způsobem. Kerouac odmítal psát na stroji kvůli času, kterým by byl omezován s častou výměnou stránek. Opatřil si dlouhou roli papíru a chrlil na ni vše, co ho v tu chvíli napadlo. Dle svědectví spolubydlícího Lucia Carra mu sepsání trvalo „pouhých“ 21 dní. Kerouac svému vydavateli odmítl přespát jediné slůvko či doplnit jedinou

²⁹ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 6.

³⁰ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-802-4729-077. s. 112.

³¹ TURNER, Steve. *Hipster s andělskou hlavou: život Jacka Kerouaka*. 2. vydání. Brno: Jota, 2006. ISBN 80-721-7369-3. s. 75

interpunkci. Transkriboval pouze poslední metr svého psaní a to jen proto, že mu jej rozžvýkal pes. Po šesti letech dlouhých dohad s vydavatelem Jack Kerouac kývl a svůj styl s interpunkcí přepsal.³²

Ústřední postavou tohoto velkolepého románu a současně vypravěčem je Sal Paradise, což je Kerouacovým tak trochu deformovaným autoportrétem. Svého nejlepšího přítele Deana Moriartyho, který má ztělesňovat opravdového přítele Jacka Kerouaca Neala Cassadyho, doprovází po cestách napříč Spojenými státy. V románu jsou popsáni jako velcí kamarádi, stejné pouto je provázelo i ve skutečném životě, kdy se k sobě chovali spíše jako bratři.³³

3.1.2 Allen Ginsberg

Allen Ginsberg, další neodmyslitelná součást *beat generation*. Coby nejmladší prozaik i jeho život byl naplněn různými sexuálními praktikami a experimenty s různými druhy drog.

Ginsberg pocházel z Patersonu v New Jersey, kde žil se svoji psychicky nemocnou matkou Naomi a otcem Luisem, coby taktéž básníkem a učitelem. Jeho dětství nebylo příliš veselé, jeho matka trpěla paranoiou a hysterickými záchvaty úzkosti, bylo tedy na malém Allenovi, aby se o matku postaral. Z těchto důvodů často nedocházel do školy a konejšil svoji matku. To ho velmi ovlivnilo a celý život byl posedlý hledáním samu sebe.³⁴

Pln očekávání se v roce 1943 stal studentem Kolumbijské univerzity, kde se okamžitě zapojil do tehdejšího debatního klubu a kurzu seminářů literárního kritika Lionela Trilinga, který s ním později navázal krátkodobou spolupráci. Triling byl první, kdo spatřil jeho básně psané na univerzitě. Ten jimi po přečtení nebyl nadšen

³² JOHANESVILLE, Literární doupě, *Jack Kerouac* [online]. [cit.2013-02-12]. Dostupné z: <http://ld.johannesville.net/kerouac-04-na-cestě>

³³ JOHANESVILLE, Literární doupě, *Jack Kerouac* [online]. [cit.2013-02-12]. Dostupné z: <http://ld.johannesville.net/kerouac-04-na-cestě>

³⁴ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. SBN 80-719-8104-4. s. 85.

stejně jako otec . . ., Ginsberg si plně uvědomoval nedokonalost svých raných pokusů o nalezení vyhovujícího básnického stylu, přestože byl redaktorem *Columbia Review* a získal několik univerzitních cen za poezii. Básně byly neosobní, zatěžkané tak abstraktními tématy, jako je věčnost, světlo a smrt. ³⁵

V dalších letech se Ginsberg mimo jiné zaměřuje na své sexuální zmatky. Snaží se navázat se ženami kontakty, které se mu ale nedaří. Vše zapříčinila jeho matka, kvůli které měl zničené dětství, začal brát ženy jako produkt lidského neúspěchu. Navazoval tedy kontakty s muži, které se mu ale také nedařily. Jeho spolužák, kvůli kterému odešel na univerzitu, jeho city neopětoval a Ginsberg se opět cítil zmaten a sám. Zesílily pocity nechuti a odporu k sobě samému. Přítel Burroughs mu vytýkal, že nejedná dle svého vlastního uvážení a svých potřeb. Dále mu také kladl na srdce, že je zde nutné postavit se proti společenské diktatuře, kterou se musí naučit ignorovat. ³⁶

Další léta jeho života byla velmi bouřlivá, zvláště doba, kdy se přátelil s Herbertem Hunckem, mužem z podsvětí, který ho zatáhl mezi místní bandu zlodějů, kteří se především specializovali na vykrádání aut a bytů. Díky takovéto jedné krádeži, které se nepřímo Ginsberg zúčastnil, pobyl na pár dní ve vězení. Nebýt ale jeho nejlepších přátel i z řad kantorů na Kolumbijské univerzitě, kteří pomohli dosáhnout toho, že byl zproštěn viny a následně odvezen do psychiatrické léčebny. Zde se seznámil s další osobou, která zanechala stopy na jeho životě, nebyl to nikdo jiný než Carl Salomon, s nímž se spřátelil. Vliv Salomona na Ginsberga byl tak mocný, že mu věnoval svoji básnickou sbírku „*Kvílení*“ ³⁷

I/

„*Viděl jsem nejlepší hlavy své generace zničené*“

³⁵ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 87-88

³⁶ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 89-90.

³⁷ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 97-101.

*šílenstvím, hystericky obnažené a o hladu,
vlekoucí se za svítání černošskými ulicemi a vztekle
shánějící dávku drogy,
hipstery s andělskými hlavami, celé žhavé po
prastarém nebeském kontaktu s hvězdným dynamem
ve strojovně noci,
kteří v bídě a v hadrech a se zapadlýma očima
a podnapilí vysedávali a kouřili v nadpřirozené
temnotě bytů se studenou vodou, vznášeli se přitom
nad vrcholky velkoměst a kontemplovali o džezu,
kteří odhalili mozky Nebesům pod nadzemní dráhou
a spatřili mohamedánské anděly, jak se potácejí
prozřelí po střeších činžáků,“³⁸*

Tuto báseň Ginsberg poprvé skupinově předčítal roku 1955 v Six Gallery v San Francisku. Tato básnická sbírka o zoufalství, temnotě a zklamání zaznamenala dění jedné generace. Ginsbergova recitace vzbudila po dlouhé době v publiku vášeň a jednotný souhlas. Báseň mu přislíbila slibnou budoucnost, ale také popularitu.³⁹

„Ginsberg nazval „Kvílení“ svým „závanem svobody“; bylo také klíčícím semenem ohlasu beatnického hnutí.“⁴⁰

3.1.3 William S. Burroughs

Neméně známou postavou ze světa *beat generation* je rozhodně americký spisovatel William Seward Burroughs. Dobrovolně od roku 1949 pobýval v exilu, mezi jeho domovy patřila Severní Afrika, Mexiko a Evropa. Nikde neměl své stálo místo, byl to výstředný putovník, dobrodruh, který byl v očích veřejnosti považován za

³⁸ ČESKÁ LITERATURA. *Allen Ginsberg: Kvílení*. [online]. [cit.2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.ceskaliteratura.cz/translat/ginsberg.htm>

³⁹ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 97.

⁴⁰ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 111.

„zkaženého“ díky svým peripetiím způsobených zálibou v nezákonnostech - kam patřil život homosexuála, narkomana a alkoholika. I když jeho život byl separovaný od ostatních, nevyhnul se pomluvám a kritikám na jeho zrádně d'ábelský život. Svých patnáct let života spojený s heroinem a morfinem zmapoval ve svých knihách, například v díle *Nahý oběd*.⁴¹

Nejranější útržky z dětství malého Burroughse jsou zabarveny strachem, halucinacemi a dlouhými nocemi zaplněné noční můrou. Je paradoxem, že tento samotář se v dětství bál samoty a tmy. Kvůli jeho snům a nočním můrám se William bál usnout, v okamžiku spánku se právě jeho sny zhmotňují a nabírají na reálnosti. Příčinou byly halucinace, na které ve svém brzkém věku trpěl. William nepatřil mezi ty děti, které by se nechaly uchláchnout po těchto zdravotních jevech na hračku, či sladkost, jakmile se doslechl, že kouření opia přivádí sladké a krásné sny, rozhodl se, že jakmile to bude možné, vyzkouší opium. Není tedy divu, že tyto rané sklony a choutky k drogám ho dostali v příštích letech až do pekla.⁴²

Po dokončení střední školy Burroughs odešel na Harvard, kde se věnoval studiu literatury, lingvistiky a antropologie. V době Velké krize řádně dokončil studium a promoval. Práci bral na lehkou váhu a bohatě mu akorát stačila měsíční renta, která mu umožnila cestování po Evropě. Ve Vídni mladý Burroughs pobýval šest měsíců, kde projevil velký zájem o studium medicíny. To předurčovalo jeho pozdější zájmy o psychologii a patologii lidského rozkladu, o kterých se můžeme dočíst později v jeho dílech. Dalším bodem jeho zájmu byla na jeho poměry a názory nevýslovná chuť vstoupit do OSS, tajné služby, kterou nyní známe pod názvem CIA.⁴³

Burroughs se i také hlásil do výcvikových programů pro důstojníky, kde byl pětikrát odmítnut. Byl tedy odveden jako „pouhý“ voják do armády a zařazen do kategorie

⁴¹TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 41.

⁴²BURROUGHS, William S. *Feták*. 3. vydání. Praha: Maťa, 2011. ISBN 978-80-7287-155-1. s. 5.

⁴³TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 42-43.

vojáka schopného bez neomezené služby. Burroughs nesouhlasil s tímto přeložením a rozhodl se „utéci“ na základě záznamu z psychiatrické léčebny. V té době viděl jedno východisko, ublížit si. William tedy vzal nůžky a usekl si špičku prstu. To zapříčinilo, že v jeho armádním záznamu byla shledána schizofrenii s paranoiou. Dále k jeho jménu armáda uvedla poznámku: „ *Již nikdy nepředvolávat ani nepřezkoumávat.*“⁴⁴

Ani tímto neúspěchem se nenechal William Burroughs zviklat a odjíždí do Chicaga, kde žíví různými pracemi, někdy se žíví jako barman, jindy jako deratizér. Zde se setkal s drogami coby dealer s omamnými látkami. Jako pomstu vykrádal vojenský sklad, kde snadno získal větší množství opia. Zde v Chicagu se seznámil i s mentorem drog a pouličním povalečem Herbertem Hunckem. Williamovi a jeho příteli Allanu Ginsbergovi, který byl v této době ještě neznámý prozaik, Herbert vysvětluje, že větší potěšení získají z užívání opia a ne z jeho prodeje. Zde počala Burroughsova extrémní závislost na drogách, ze kterých se nedokázal úplně vyléčit ani ve stáří.⁴⁵

V roce 1943 opustil mladý W.S. Burroughs město Chicago a přesídlil se do New York City. V New Yorku potkal mladou těhotnou žurnalistku Joan Vollner Adamsovou, jeho budoucí ženu a matku jeho syna Williama. Díky Edie, Joanině kamarádce se William seznamuje také s Kerouecem, který se netajil svým obdivem k Burroughsovi. I jeho přítel a prozaik Ginsberg jím byl také uchvácen. Všichni tři se scházeli v Burroughsově bytě, kde diskutovali o knihách. Jeho pobyt v New Yorku ale trval pouhé tři roky, v roce 1946 se s Joan rozhodl opustit toto město a přestěhovat se na Jihozápad, kde by mohli farmařit. Důsledkem jeho rozhodnutí bylo vést klidnější život, měl strach ze své minulosti a z obchodů s drogami, které v minulosti činil ještě s Herbertem Hunckem. Dalším aspektem k tomuto rozhodnutí bylo neporozumění mezi ním a Joan, její křehká psychika a homosexualitou Williama nepřinášela dobré vztahy. Burroughs se tedy rozhodl koupit půdu v Texasu,

⁴⁴ BURROUGHS, William S. *Feťák*. 3. vydání. Praha: Mat'a, 2011. ISBN 978-80-7287-155-1. s. 8-9.

⁴⁵ MAGAZÍN LEGALIZACE. KOUKOLÍČEK, J. *William Burroughs: Životní příběh silnější než heroin*. [online]. [cit.2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.ceskaliteratura.cz/translat/ginsberg.htm>

přímo ve městě New Wawerly. Ovšem ale ani tam, neprocházel jejich vztah ideálem. Mladá a těhotná Joan byla závislá na bezendrinu, William na heroinu, který bral třikrát denně. Jeho přestěhování a stereotypní život na farmě, bez náznaků „života“ zapříčinilo, že Burroughs byl apatický, znuděný a nenaplněný. O tři roky později byl v Texasu Burroughs znám jako muž, co se neřídil žádnými zákony, především na úřadech ho znali jako muže, ignorující zákony o zbraních. Tento flegmatický postoj již brzy nenechal nečinnými ani úřady. Na jaře roku 1949 vstoupila na jeho pozemek policie a zabavila množství drog a palných zbraní. To ho velmi roznítlo a rozhodl se opustit Spojené státy. Lákala ho nabídka pozemků v Mexiku, kde jeden akr byl k mání za pouhé dva dolary. Zprvu se mu život v Mexiku zdál téměř idylický. Ze začátku se po ulicích procházel s nabitým revolverem, pokud jej zastavila policie, sebrala mu akorát zbraň, i poptávka po drogách zde byla o mnoho snazší. Za nedlouho už pro něj ani Mexiko nebylo tak lákavé a uspokojující. V dopisech pro Kerouaka jej varoval, že život už zde není tak jednoduchý a krásný.⁴⁶

Ovšem to nejhorší období Williamova života přišlo v roce 1951. William Burroughse hrál hru na večírku Johna Halyho, hru zvanou Vilém Tell. Hra spočívala v tom, že William sestřelí šampusku, kterou měla jeho žena Joan na hlavě. Jakmile padl výstřel, bylo to tělo jeho ženy, které spadlo na zem. Ani umění střelby a ani krátká vzdálenost nedokázala zabránit tomu, že William omylem zabil svoji manželku střelou do hlavy. Burroughs byl vláčen dlouhými výslechy, vládními procesy a novinami haněn a prohlášen za „nežádoucího cizince“. Na právníkovi rady složil kauci, díky které se dostal na svobodu. Coby svobodný člověk byl nadále lidmi brán jako lidská hyena, která jen obchodovala s drogami, stýkala se se zločinci a nakonec zabila svoji ženu.⁴⁷

U Williama se očekávalo, že se z něj stane kající muž, který bude pečovat o svého syna a vydávat už jen takové knihy, které nebudou pohoršovat okolí. William se ale

⁴⁶ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 44-50.

⁴⁷ TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 50-51.

rozhodl odjet na druhou stranu. Odjel do džungle v Brazílii. Putoval za místními šamany a učil se dalším a dalším drogám. Věřil, že tyto nové drogy mohou rozšířit jeho pole působnosti u věšteckých a telepatických schopností. Pln nově nabité energie a novým zážitkům se plně koncentroval na uchopení těchto poznatků a pozdějšímu zpracování ve svém díle.⁴⁸

Až po šesti letech putování se vrátil Burroughs do New Yorku. K tomuto činu ho přemluvil jeho dobrý přítel Allen Ginsberg. V New Yorku si William vydělával jako učitel tvůrčího psaní a po šesti letech návratu poznával změny, které se ve „Velkém jablku“ odehrály. I přes jeho vážené postavení mezi spisovatele, ke kterému za ta léta dozrál, jeho literární hvězda bledne a upadá, jeho *beat* póza spolu s ním. Zklamán životem a zhuntován drogami se v roce 1983 rozhodl přestěhovat do Kansasu. Na sklonku života mu chybí lidská společnost, je jí nahrazena společnost koček, kterých má nespočet. Nebyl by to ale sám Burroughs, kdyby si i ve svém pokročilém věku nedopřál demižon vodky. V této době maloval obrazy netypickým způsobem a to tzv. formou brokovnicové malby. Tato malba spočívala v tom, že před obraz postavil naplněné plechovky s barvou, do kterých pak střílel. Není překvapením, že i zde ho neopustila chuť střelby. Jeho obrazy vydělaly na konci života více, než jeho nejslavnější literární díla *spisovatel zemřel 2. srpna 1997 v 18:50 následkem srdečního selhání, ke kterému došlo předchozího dne. Do rakve mu dali osmatřicítku s pěti náboji, dávku heroinu, něco marihuany, zlatou minci do kapsy, na klopou řád francouzské i americké Akademie, vycházkovou hůl s kordem uvnitř, oblíbený klobouk, červený šátek, vestu a několik dalších zásadních předmětů, včetně oblíbené propisovačky.*⁴⁹

⁴⁸ MAGAZÍN LEGALIZACE. KOUKOLÍČEK, *J. William Burroughs: Životní příběh silnější než heroin*. [online]. [cit.2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.ceskaliteratura.cz/translat/ginsberg.htm>

⁴⁹ MAGAZÍN LEGALIZACE. KOUKOLÍČEK, *J. William Burroughs: Životní příběh silnější než heroin*. [online]. [cit.2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.ceskaliteratura.cz/translat/ginsberg.htm>

Dílo „Fet’ák“

Burroughsův kontraverzní autentický román napsal autor ve svých pětatřiceti letech, kniha pojednává o jeho vstupu a životě ve světě drog. Své první dílo však vydává Burroughs pod pseudonymem William Lee.

Vzhledem k tomu, že nakladatelství *ACE Books* bylo ignorováno jak knihovny, tak recenzenty, muselo úplné vydání *Fet’áka* počkat až do roku 1977. Nebýt ohlasu, který na počátku šedesátých let vyvolala kniha *Nahý oběd*, *Fet’ák* by byl znám jen milovníkům *beat generation* a jisto jistě i jen bibliofilům.

Tato kniha je tedy autentickým dokladem o Burroughsově vztahu k drogám. Již v předmluvě vysvětluje, jakým předurčením pro pokusy s drogami bylo jeho dětství, ve kterém panoval neustálý strach z nočních můr a také halucinace, na které velmi trpěl. *Fet’ák* byl napsán velmi surrealisticky, kde je také odrážena jeho surově realistická nálada. Je možné ho taky zařadit mezi předlohy a vzory knih, kde se vyskytují hrůzné, děsivé a bizarní postavy. Zážitky jako odříznutí od drog jsou popisovány se značnou bolestí, jsou ale změkčeny jeho individuálním přístupem ke psaní.⁵⁰ Ve své knize *Fet’ák* popisuje narkomana a odstříhnutí od drog takto: „*Celá osobnost narkomana se může shrnout třemi slovy: narkoman potřebuje drogy. Udělá všechno možné, aby sehnal drogu, zrovna tak jako byste vy udělali všechno, abyste sehnali vodu, kdybyste měli velkou žízeň.*“⁵¹

Knih, která vypráví o tehdejších a osobních experimentech autora, se neřídí jen popisy požitek z drog, popisuje také několik pokusů, jak tento návyk ukončit. Můžeme se zde dočíst i o drastických způsobech léčby, o tom, co se utváří v psychice narkomana, kteří se snaží odpoutat od tohoto stylu života. Dále pojednává i o prostředí, ve kterém se drogově závislí nacházejí. Dodnes je dílo *Fet’ák* inspirujícím záznamem života pro ty, kteří chtějí změnit svůj život.⁵²

⁵⁰TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 80-719-8104-4. s. 130-133

⁵¹BURROUGHS, William S. *Fet’ák*. 3. vydání. Praha: Maťa, 2011. ISBN 978-80-7287-155-1. zadní obal knihy

⁵²BURROUGHS, William S. *Fet’ák*. 3. vydání. Praha: Maťa, 2011. ISBN 978-80-7287-155-1. zadní obal knihy

„Viděl jsem celou plnou feťáků v abstraktu, každého se svým vlastním utrpením, tichých a neschopných pohybu. Věděli o marnosti nařikání či pohybu. Věděli, že v podstatě nikdo nemůže tomu druhému pomoci. Není žádný klíč, žádné tajemství, které by někdo měl a mohl vám ho dát.“⁵³

3.4 Krása a ošklivost v dílech autorů beat generation

Pro beatnickou generaci je charakteristická různorodost přístupu k umělecké tvorbě, jejími zástupci jsou velmi silné individuality. Na druhou stranu zde existují velmi úzké osobní vztahy, které se v určité míře dotýkají i sexuality. To samo o sobě bylo (zvláště v dané době) pro běžného amerického občana pobuřující, vybočující z normalnosti, tedy ošklivé.

I když éru beatníků překryla řada nových hnutí a idejí, jejich literární tvorba oslovuje již třetí generaci čtenářů. Asi nenajdeme tak přirozeně a příjemně popsanou radost a krásu svobody člověka jeho ducha. Jsou to především díla J. Kerouaca, který zcela nenapodobitelným způsobem popisuje krásu běžných věcí a aktivit.⁵⁴

Nad texty W.S. Burroughse nás občas přepadají nepříjemné, možná i těžko popsitelné. Zřejmě to vychází z toho, že výrazná část jeho tvorby vznikala pod vlivem drogového opojení a autor zřejmě předpokládal, že ve stejném stavu bude i čtenář. Nevím, kolik z lidí kteří dostali do rukou knihu *Nahý oběd*, či dokonce shlédli zfilmovanou verzi tohoto románu, mohou říci – „tak tomu rozumím“. Přesto nelze říci, že by byl Burroughs odpůrce krásy. Ba naopak. Přichází rok 1986 a na světě je útlá kniha drsnáka W.S. Burroughse *Kočka v nás*. V prvním okamžiku máte pocit, že jste v knihovně sáhli do špatného regálu. Tolik něhy a krásy koncentrované do 90 stran textu často nepotkáte. A vše je věnováno mourkům a kočkám, se kterými se starý betaník v životě setkal.

⁵³ BURROUGHS, William S. *Feták*. 3. vydání. Praha: Maťa, 2011. ISBN 978-80-7287-155-1. s. 11

⁵⁴ Když si autorka vypůjčila v knihovně výtisk Keruacovy knihy *Velkoměsta maloměsta*, objevila za poslední autorovou větou tužkou vepsaný vzkaz „*To fakt bylo krásný*“.

Čeští čtenáři mají ke generaci beatníků velmi zvláštní vztah. Prvé překlady jejich děl se stačily vydat v krátkém období „Pražského jara 1968“. Historicky nesmazatelnou událostí se stala návštěva Allena Ginsberga v květnu 1968. Při té příležitosti byl zvolen studentským „Králem Majálesu“. Pár měsíců po té však nastal na delší dobu konec takových návštěv a na pultech knihkupectví se po beatnické literatuře slehla zem.

4 Hippies

4.1 Charakteristika subkultury

Hippies. Další zrod nového sociálního hnutí. V té době dostávají sociální hnutí jistou dávku řádu a pravidel. V těchto případech se setkáváme s pojmy jako kolektivní jednání, kolektivní zdrženlivost, dav apod. Také se hnutí dala konkretizovat z hlediska přístupu, geografického, demografického či politického. Není tedy divu, že tyto skupiny a hnutí byly pro sociology zajímavým zkoumáním, především příčina vzniku, bytí a důvod rozpadu.

Hnutí Hippies se z části odkazovalo na základy beat generation, vzniklo v šedesátých letech v USA. Nejvíce se proslavili hlásáním míru, lásky a nenásilí. Mezi jejich hlavní politická témata patřilo odmítání rasismu, imperialismus a odsuzování války ve Vietnamu. Zatímco beatníci byli inspirováni jazzem, hippies se nachali unášet na vlnách rokenrolu. Jejich předchůdci z řad beat generation snila o útěku před světem plných morálních zásad a pravidel. Hippies naopak toužili pevně zakořenit mezi svými.⁵⁵

„Název hippie byl odvozen z anglo-černošského slangu, kde hip znamenalo chytrý. Ve třicátých letech, se objevilo slovo hep.cat, kterým se označovali příslušníci velkoměstské bohémy, vyznavači tehdy populárního swingu a jazzu. V padesátých letech byl termín hep nepozorovatelně nahrazen slovem hip. Hip je ten, koho naplňuje láska k lidem i k životu, která přináší radost a dušecní pohodu. Hip je ten, kdo má „barevnou“ fantazii a dívá se s ironickým odstupem na věci, které ostatní berou smrtelně vážně.“⁵⁶

⁵⁵ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-802-4729-077. s. 113.

⁵⁶ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-802-4729-077. s. 113.

V posledních dvou letech bylo hnutí hippies velmi negativně bráno okolím. Dokonce i mladší generace těchto příznivců ne přímo přiznávala účast. Když jim byla položena otázka, zda se považují za hippie, odpovídali velmi vyhýbavě: *you know...yes and no*. Oficiálně byla tato skupina hippie díky článku nazvaném *The Social History of the Hippie* vydaný novinami *Ramparts* v březnu roku 1967.⁵⁷

Jak uvádí John Bassett McCleary „... *kontrakultura se jen málokdy nazývala sama hippies. Výraz zpopularizovala média a spořádaná (straight) společnost. My sami jsme si říkali freaks nebo heads. Hippies jsme si začali říkat až v pozdější době, ale to už jsme byli „staří hippies“*“⁵⁸

I když, bylo hnutí velmi silné a svérázné svými protesty za lidská práva, společný mír apod., vytvořila si silné a nové hodnoty postmoderní společnosti. I přes to, jaká síla plynula z názvu tohoto hnutí, snažili se „očistit“ a začít s novým jménem.

*„Několik set hippie uspořádalo dokonce v San Francisku „pohřeb“ různých symbolů hnutí: všelijakých tret, amuletů atd. včetně názvu. Navrhovali pro sebe nové označení: Free Man (Svobodný člověk). Tento termín se však nikdy neujal.“*⁵⁹

V té době se stalo toto hnutí životním stylem, lidé totiž žíznilo po změně. Je tedy jasné, že z této lidské potřeby se hnutí začíná vytvářet. Hnutí Hippie se stalo velmi populárním, každý v té době toužil někam patřit, konkrétně v letech šedesátých.

Hippies se šířilo rychlostí světla po celé zemi, na podzim již byla zorganizována demonstrace za legalizaci drogy LSD v Los Angeles, také proběhla i první mírová demonstrace hippie stylu v New Yorku. Následující léto se všem ať už aktivistům či

⁵⁷JANKOWSKI, Kazimierz. *Odvracená tvář Ameriky: hippie hledají zaslíbenou zemi*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1975. s. 30

⁵⁸ MCCLEARY, John Bassett. *Hippie slovník: kulturní encyklopedie (a frazeikon) 60. a 70. let 20. století*. Revidované a rozšířené vydání. Praha: Volvox Globator, 2010. ISBN 978-807-3096-083. s. 267.

⁵⁹ JANKOWSKI, Kazimierz. *Odvracená tvář Ameriky: hippie hledají zaslíbenou zemi*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1975. s. 30-31.

odpůrcům vžilo do paměti Léto lásky (Summer of love), kde tato komunita vzrostla o další velký počet příznivců a i počet jejich aktivit.⁶⁰

4.2 Žena v hippie komunitě

Nejspíše pod vlivem odpůrců hippie hnutí a stright (spořádané) společnosti bylo nahlíženo na ženské zástupkyně komunity jako na bezcitné „mašiny“ na sex, který byl provozován bez hlubších citových vztahů..

Ve skutečnosti bylo situace zcela jiná. „*hippie chic*“ byla svobodomyšlná, sexuálně svobodná mladá žena. K významu se vázal i celkový vzhled a oblečení. Obvykle mívala dlouhé, rozpuštěné vlasy, nosila korálky, nenosila podprsenku a na sobě měla lehkou halenku přes dlouhé splývající indické šaty s potiskem nad bosýma nohama. Ačkoliv se tento výraz zdá v rámci politické korektnosti poněkud podezřelý, nikdy v něm nebylo nic neuctivého. *Hippie chick* byla vždy ve velké vážnosti. Byla vždy milována!“ – *Hippie chick* byla inspirací pro celou naši hudbu, říká Jorma Kaukonen z *Jefferson Airplane*“.⁶¹

„Cíle hippie nebyly zcela jasně definovány, podobně jako hranice, které je dělily od dalších společensky aktivních skupin té doby.“⁶²

Tvořili takzvanou americkou nirvánu, většina těchto lidí žila ve špinavých podmínkách, buďto rodina žila ve špinavých špeluňkách a nebo stejně nečistých komunách. Primární věcí pro ně nebyla materiální stránka, nýbrž duchovno. Snažili se o neustále pozitivní myšlení, které navíc podporovali různými druhy drog.

⁶⁰ POSPÍŠIL, Filip a Petr BLAŽEK. „Vraťte nám vlasy!": první máničky, vlasatci a hippies v komunistickém Československu : studie a edice dokumentu. 1. vydání. Praha: Academia, 2010. ISBN 80-200-1873-5. s. 213.

⁶¹ MCCLEARY, John Bassett. *Hippie slovník: kulturní encyklopedie (a frazeikon)* 60. a 70. let 20. století. Revidované a rozšířené vydání. Praha: Volvox Globator, 2010. ISBN 978-807-3096-083. s. 267.

⁶² Tamtéž s.213

Například v té době existovalo také hnutí *Černých panterů*. Jednalo se převážně o mladé vzbouřence z ghett, kteří se snaží o prožití amerického snu. Ten byl v té době nastíněn vlastnictvím tučného konta, krásného běloskvoucího domku se zahradou, na kterém by si hrála celá rodina hlídaná zlatým retrívrem. V garáži by samozřejmě nesměl chybět naleštěný červený cadillac. Byla to vzpora černochoů za lepší život, byla to vzpoura černochoů za trochu ukradnutého štěstí pro sebe samu. Snaha o materiální a i společenský blahobyt. To hippiové zavrhnou. Naopak jsou pozdviženy duchovní hodnoty a jsou kladeny otázky: jak žít? Většina „*děti míru*“ pocházela z bohatých a privilegovaných vrstev americké společnosti. Mohli jsme zde najít velký počet vysokoškolsky vzdělaných lidí s finančním zajištěním. Stačil by tedy v té době jeden telefonát rodičům a během deseti minut by se vrátili k americkému snu. Z tohoto důvodu jej lidé z černošských ghett opovrhovali, zvolili si chudobu jako způsob života. Snaží se také kopírovat způsob žití černošského ghetta a připodobnit se obyvatelům. Odtud také poprvé vidíme módní účes afro u bělocha. Je tedy logické, že z komunity *Černých panterů* jde o holou nenávist.⁶³

4.3 Klub 27

Označení Klub 27 (Club 27, Forever Club 27) se objevilo v souvislosti s nenadálým úmrtím významných rockových či bluesových hudebníků, jejichž život byl ukončen ve věku 27 let. Jádro této společnosti bohužel tvoří nejvýznamnější osobnosti hudební hippie kultury.

Brian Jones (28. 2. 1942 - 3. 7. 1969)

Zakládající člen a leader skupiny Rolling Stones. Kytarista, který však ovládal řadu jiných nástrojů (včetně sitár, cembala, saxofonu i appalačského dulcimeru ve slavné Lady Jane). Jediný člen Rolling Stones, kterého uchvacuje hippie kultura. Jeho problémy s alkoholem a drogami byly příliš velké i na takovou partu jakou byli Rolling Stones. V roce 1969 kapelu opouští, 3. července téhož je nalezen mrtev ve

⁶³JANKOWSKI, Kazimierz. *Odvracená tvář Ameriky: hippie hledají zaslíbenou zemi*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1975. s. 31-33.

svém bazénu. Ačkoliv byla tato událost i oficiálně považována za nešťastnou náhodu, v dalším období se ukázalo, že byl Brian Jones nejspíš zavražděn.⁶⁴ I přes doznání údajného vraha v roce 2008 odmítla policie případ znovu otevřít.

Alan „Blind Owl“ Wilson (4. 7. 1943 – 3. 9. 1970)

Obrovský znalec bluesové muziky třicátých let, především zakladatel jedné z ikon hudební hippie scény v San Francisku – skupiny Canned Heat. Skvělý kytarista, hráč na foukací harmoniku a zpěvák. Pro silné brýle získal přezdívku „Slepá sova“ (Blind Owl). Zemřel v 27 letech na předávkování drogou.

Jimi Hendrix (27. 11. 1942 – 18. 9. 1970)

Skvělý kytarista a zpěvák. Poprvé se objevil na hippie festivalu v Monterey, kde se z neznámého muzikanta stala okamžitě světová hvězda. K jeho hudebním vrcholům patří vystoupení na dalších festivalech ve Woodstocku v roce 1969 a Isle of Wight v Anglii v roce 1970, pár týdnů před smrtí. Jeho styl hra na kytaru výrazně ovlivnil další generace hudebníků. I jeho smrt bývá spojována s předávkováním drogami, Jimi však neinklinoval k těžkým drogám typu heroin, patřil ke skupině psychedelickým narkomanům, užíval LSD, cannabis atd. Pravděpodobně zemřel na následky nevolnosti ve spánku po nešťastné kombinaci alkoholu a prášků na spaní.

Janis Joplin (19. 1. 1943 – 4. 10. 1970)

Ačkoliv během svého života byly vydány pouze tři dlouhohrající desky, byla a mnohdy i dnes je označována za nejlepší zpěvačku moderní hudby vůbec. Ačkoliv byl její život zběsilou směsicí drog, nevázaného sexu, nezodpovědnosti, v podstatě to byl člověk s otevřenou duší a srdcem. Umírá na absolutním vrcholu své hudební kariéry Na albu Pearl – Perla zbývá dokončit dvě písně⁶⁵. Umírá 4. října 1970 po návratu ze studia. Té noci se omylem dostal do oběhu v Los Angeles heroin, jehož dávka byla smrtící. Spolu s Janis tu noc zemřelo v LA dalších osm lidí.

⁶⁴ Frank Thorogood v té době prováděl úpravy domu B. Jonese a pravděpodobně došlo v kritické noci k roztržce. Byl také posledním, kdo měl i podle policie vidět B. Jonese živého. Frank se údajně přiznal ke svému činu na smrtelné posteli v roce 1994 – „Byl jsem to já, kdo zabil Briana Jonese – prostě se to tak stalo“. Policie se však už nikdy k případu nevrátila.

⁶⁵ Po smrti Janis odmítli zbylí členové kapely doplnit nedokončené písně zpěvem a tak zůstaly na albu v instrumentální podobě.

Jim Morrison (8. 12.1943 – 3. 7. 1971)

Další ze symbolů konce „zlatých šedesátých let“, vynikající básník, textař písní a především zpěvák skupiny The Doors. Nikdy se nevymezoval jako člen hippie komunity, třebaže k ní byl vázán několika osobními vztahy⁶⁶. Umírá 3. Července 1971 v Paříži, kde chtěl nějaký čas žít v klidu se svojí celoživotní družkou Pamellou. Příčinou smrti je srdeční selhání organismu vyčerpaného alkoholickou i drogovou závislostí spojenou s šíleným životním tempem. I jeho smrt provází několik nejasností. Přes jeho vulgárnost, kterou se prezentoval často navenek, byl prý v úzkém soukromí velmi citlivý člověk. Je pohřben v Paříži. Pamella se vrací do USA, kde v roce 1974 a jak jinak – ve věku 27 let.

Zejména tragická smrt Janis Joplin paradoxně zachránila život mnohým rockerům zejména z hippie komunity. Mnozí muzikanti vzali toto memento velmi vážně a svět drog (zejména heroin a kokain) opustili.

Klub 27 však bohužel i v následném období rozšířil svoji členskou základnu. Mezi nejznámější v tomto věku zemřelé umělce patří především:

Kurt Cobain (20. 2. 1967 – 5. 4. 1994)

Výborný zpěvák a kytarista nové hudební generace zvané *grunge*. Byl ústřední postavou slavné skupiny *Nirvana*. Po depresích, které na počátku roku 1994 byl hospitalizován (v té době byl zrušen koncert v Praze). Po propuštění z nemocnice spáchal sebevraždu střelnou zbraní.

Amy Winehouse (14. 9. 1987 – 23. 7. 2011)

Britská jazzová, soulová a bluesová zpěvačka, která obdržela 5 prestižních hudebních cen Grammy Awards a také BRIT Awards pro nejlepší umělkyni. Po nevydařeném sňatku podléhá drogám a alkoholu. 23. července 2011 byla nalezena mrtva, příčinou smrti byla otrava alkoholem.

⁶⁶ V případě Janis Joplin nejspíš i vztahy intimními.

4.4 Krása a ošklivost v subkultuře hippies

Éra hippies vnáší do tehdejšího šedivého světa pestrost, výraznou svobodu v umění, květiny se stávají výrazným symbolem. Dochází k propojování různých kultur – afrických, indických, dochází k zajímavým kombinacím v odívání. Je dáván důraz na detail – výraznou roli hrají náramky a přívěsky podle afrických vzorů.

Výtvarné umění i hudba zasažené psychedelickou vlnou vyvolává zejména při vzájemném působení pocit krásná především u diváků a posluchačů, kteří sami jsou pod vlivem psychedelických drog. Avšak i bez těchto propojení působí umění hippie éry na další generace. Hudba některých hudebníků (Jimi Hendrix, Jim Morrison, Janis Joplin) i skupin (Jefferson Airplane, Mamas and Papas, The Doors atd.) se stala prakticky nesmrtelnou. Výtvarné motivy, oděvy a jejich doplňky se s pravidelností vrací do letní módy na celém světě.

Ani tato doba se nevyhnula diskusím o ošklivosti – podobně jako u beatníků to byl svět mimo komunitu – hnusná byla válka ve Vietnamu, odporný byl konformní přístup k životu spořádané společnosti.

Většina společnosti na druhou stranu viděla ošklivost v mnoha věcech hippie komunit, už jen proto, že to bylo opět další vybočení z normálnosti. Jednalo se především o drogy, volný sex, i extravagantnost oblékání. Postupně však docházelo k ztotožňování v otázkách ukončení války ve Vietnamu.

Výrazným počinem, který zpětně přinesl pozitivně emotivní přístup k hnutí hippies, byl film *Hair – Vlasy* českého režiséra Miloše Formana a kameramana Miroslava Ondříčka. „*V době svého vzniku byly Vlasy dílem politickým a vyroceně sociálněkritickým, odsuzujícím válku ve Vietnamu a maloměšťáckou lhostejnost vůči této tragédii. A také dílem romantickým - vzýval hippies a všechny formy jejich rebelie proti zbytnělému konzervatismu.*“⁶⁷ Toto filmové dílo oslovilo širokou veřejnost na celém světě a výrazně zlepšilo image subkultury hippies – v mnohém

⁶⁷ Vlasy: Hair. In: Česko - Slovenská filmová databáze [online]. [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.csfd.cz/film/2974-vlasy/>

došlo až k posunutí do romantické oblasti. Navíc se M. Formanovi podařilo to, o čem píše někteří antičtí filosofové – i ošklivé věci kvalitně umělecky zpracované jsou ve své výsledku krásné.

5 Punk

5.1 Charakteristika subkultury

Po éře květinové pohody, provázené hodinovým brnkáním jemně omámených muzikantů pro - na trávnicích se povalující líné posluchače zahalených do jemných voňavých obláčků – muselo něco přijít. Navíc zmizel jeden z úhlavních nepřátel – válka ve Vietnamu. Je nesporné, že např. hudba, i když byla v mnohých případech reprezentována výbornými muzikanty, se ocitá ve slepé uličce. V mnohých případech se z undergroundu stává komerční záležitost díky mimořádně prosperujícímu gramofonovému průmyslu⁶⁸. Ale kdo by měl zájem vydávání a nakupování desítky minut trvající improvizace, které bylo možno pozitivně vnímat díky autentičnosti koncertů.

Druhým aspektem byly pocity upozadění světových center kultury, kterými byly před nástupem hippie kultury New York a především Velká Británie, kolébka takových skvělých kapel jako byli Beatles, Rolling Stones, Kinks, Animals, Cream atd. To vše se dostalo do stínu kulturního dění na západním pobřeží Spojených států amerických.

Reakce je rychlá a pro hnutí hippies nemilosrdná. Je zajímavé, že zatímco vztah beatníků a hippies byl v podstatě neutrální – obě subkultury se snažily o svoji nezávislou identitu a zpravidla nepovažovala jedna druhou za předchůdce či následovníky jejich vlastních idejí. Nastupující hnutí, které velmi brzy přijalo do svého názvu slovo širokého významu – punk vyhlásilo hnutí hippie nemilosrdnou válku. Hovořilo se o „naházení květin do popelnic“.

Slovo punk má celou řadu ne zrovna příznivých významů,⁶⁹ co je zvláštní i mnozí experti v oblasti moderní hudby se nemohou shodnout, kde se vlastně tento životní

⁶⁸ Klasická gramofonová deska neumožňovala masové vypalování kopií, tak jak tomu je dnes u nosičů typu CD či DVD (poznámka autorky)

⁶⁹ punk= výtržník, odpad atd. (poznámka autorky).

styl objevil. Jeho provázanost s hudbou je ještě výraznější než u hippie komunity. A tak se debaty o kolébce punku zaměřují na vznik anglických kapel Sex Pistols, Clash či Generation X na straně jedné a na straně druhé na legendy New Yorku Ramones nebo Iggy Popa a jeho Stooges nebo New York Dolls.

5.1.1 Americká větev punku

Tuto etapu vývoje kultury mapuje kromě jiných Legs Mc Neil a Gillian Mc Cainová v publikaci *Zab mě, prosím (Kill me, please)*. Mc. Neil mimo jiné popisuje, jak se s přáteli pustili do časopisu mapující vznikající alternativní kulturu New Yorku určeného pro rebelující mládež, která měla dost konformní společnosti spojené s „filmy pro pamětníky, cheesburgerů, komiksů“ a která měla plné zuby hippieovské lásky. A jaký byl název toho nového časopisu – *Punk* – což měla zahrnovat všeco mělo zahrnovat výstřednost, těžké mejdany, absurditu, ironii, ale i třeba chytrost.⁷⁰

Iggy Pop & Stooges

Tato kapela se utváří již v době vrcholného období hippies, tedy v druhé polovině šedesátých let dvacátého století. Jejich koncerty byly plné různých výstředností, typických pro tehdejší underground zejména města New York. Dá se však říci, že postupně se u Stooges začínají převažovat hudební prvky, pro které byl typický návrat ke krátkým skladbám, jednoduchost rytmu, údernost, což vlastně převzaly o pár let později punkové kapely. Nakonec i Praha měla možnost poznat 20. září 2008, že energii této hudební skupině neubrala ani léta.

Klub CBGB

V roce 1973 je otevřen v New Yorku klub CBGB a i když původní název znamená něco zcela jiného⁷¹, stává se asi neslavnějším místem na světě, kde se scházeli fanouškové punku. Mezi nezapomenutelné historky patří neplánovaná návštěva prezidenta Václava Havla tohoto začouzeného undergroundového klubu v průběhu jeho prvního oficiálního pobytu v USA v únoru 1990.

⁷⁰ Mc. NEIL, Legs a Gillian Mc CAIN. *Zab mě prosím anebo necenzurovaná historie newyorského punku*. [on line 2013.01.27] dostupné na <http://my-way.webz.cz/ny.htm>.

⁷¹ CBGB – Country-BlueGrass-Blues (poznámka autorky).

Klub CBGB se stal domácí scénou zejména skupin The Ramones, Patti Smith Group a Blondies.

Nelze upřít nově vznikajícímu směru určité osvěžení v té době možná už trochu nudné hippie scény. Zdánlivý hudební primitivismus rytmu i melodií však nedefinoval počáteční tvůrce a interprety. V řadě případů, zejména v USA se jednalo i o intelektuální postoj lidí, kteří chtěli dělat jinou kulturu. Takovým příkladem je např. skupina Television.

5.1.2 Britský punk

Specifikou britského punku je, že řada interpretů i příznivců se váže na sociálně slabší a mladší skupiny. M. Harronová své zkušenosti s počátky punku hodnotí takto: „ *To co vzniklo za oceánem v Americe jako určitý fór, vzalo ve Velké Británii mladší a daleko násilnější obecnstvo velice vážně. A celé se to při tom přenosu nějak změnilo. To, co na mě v New Yorku působilo jako dospělejší a intelektuální – bohémská rocková kultura, nabylo v Anglii podoby šíleného pubertáckého hnutí.*“⁷²

Sex Pistols

Nejvýznamnějším období v době existence skupiny Sex Pistols jsou roky 1975-78, které dokázaly změnit postoje výrazné části mládeže nejen ve Velké Británii a záhy Spojených státech amerických, ale i v jiných koutech světa.

Významné je též, že v britské vlně punku lze mluvit nejen o jakémsi novém hudebním směru, ale o způsobu životního stylu. Podíl na tom mají především členové zmíněné skupiny Sex Pistols a jejich vazba na butiky provozující tzv. antimódu.

Punk je podstatně komplikovanější než předchozí dvě kontrakultury. Postupně se vytvářejí skupiny s odlišnými přístupy ke společnosti i k sobě navzájem. Jak již bylo konstatováno, společný je odpor proti konformismu, vžitým pravidlům apod.

⁷² HARRONOVÁ, Mary. *Cesta přes oceán*. [on line 2013-01-22]. dostupné na <http://my-way.webz.cz/ny.htm>

V tom se v podstatě punk shoduje jak s beatníky tak i hippies. Je zde odpor proti komunismu i fašismu a vůbec proti politice. Je zde také již zmíněný tvrdý odpor k hippie subkultuře. Punk však jde ve svém odporu nejdále – je tu sám pro sebe.

Postupně se punkové hnutí tříští – na jedné straně jsou to umírňující pozitivní přístupy – odklon od drog, pacifistický přístup, koncerty proti rasismu apod. Dokonce dochází k zavržení sama sebe – boj proti módním punkerům, kteří si kupují v drahých obchodech symboly tohoto hnutí. Paradoxem je, že mnozí z této odnože punku odcházejí na farmy, kde se věnují vegetariánství a ekologii. Anarcho-punks byli obviněni, že např. svými dlouhými vlasy a dreadlocky se podobají spíše hippies, a proti těm byl punk odjakživa.⁷³

Na druhou stranu se však zejména na přelomu tisíciletí (i v bývalých socialistických zemích) objevují punkové kapely, které ve svých textech i symbolech podporují extremistická hnutí včetně fašismu. To pochopitelně s počátky tohoto hnutí zejména v Americe nemá nic společného

5.2 Krása a ošklivost v subkultuře punk

Punk si od svého počátku na krásu nehrál, naopak ji (zhmotněnou v hippies) vyhlásil válku. Když se nedávno jednoho českého punkera, co si myslí, že punk kultura vzal a co přinesl, odpověděl: „Nic, od toho tu punk není.“. Prapodivné účesy, rozdrbané oblečení se spoustou kovových doplňků, odpuzující líčení. Hudba, která svými texty i doprovodem jeví znaky primitivismu. Asi bychom našli velmi málo míst s takovou koncentrací ošklivosti.

A přeci jenom – ani zde to není tak jednoduché. Hudba punkové klasiky našla oblibu i u nepunkového obliba. Česká punková kapela Visací zámek je „na stará kolena“ ceněna pro svůj okázalý humor, který mimo jiné směřuje do samotné podstaty punku.

⁷³ Historie punku [on line 2013-01-15] dostupně na <http://my-way.webz.cz/hpunk.htm>

Pokud bychom brali zakladatele britské resp. evropské odnože punku skupinu Sex Pistols (k jejich potěše) jako symbol ošklivosti, asi bychom narazili na jednu těžko pochopitelnou věc. Jediné album skupiny Sex Pistols **Never Mind The Bollocks** patří v historii prodávaných desek mezi nejprodávanější mezi takovými velikány, kterými byli či jsou The Beatles, Bob Dylan, Michael Jackson atd. Tolik punkerů na světě nikdy nebylo a bezesporu leckterý stárnoucí hippie toto album vlastní. Nárůst prodeje se objevil s určitým odstupem a asi bychom těžko předpokládali, že si někdo koupí starou a k tomu ještě ošklivou gramofonovou desku či CD.

Další příklad relativnosti krásy a ošklivosti v punkovém hnutí vyzní možná až komicky. Britská skupina The Clash, jedná z ikon počátku punku v Anglii, vytvořila hit **Should I stay or should I go**. Po několika desítkách let si tuto skoro punkerskou hymnu převzal jeden z největších mobilních operátorů jako svoji znělku. Asi bychom těžko hledali větší paradox ve střetu kontrakultury s komerční společností. A aby toho nebylo málo – českou verzi této punkové písně si zpívají i malé děti. Hudebně divadelní skupina *Kašpárek v rohlíku* ji nazpívala s dětmi pod názvem *Čůrej*.

Závěr

Vývoj kontrakulturních aktivit ve Spojených státech amerických po 2. světové válce je možno považovat za přirozenou reakci na vnitřní i zahraniční problémy země, ať již to byly rasové nepokoje, válka ve Vietnamu či studená válka s hrozbou celosvětového konfliktu.

V první řadě se jednalo o útek jedince nebo spřízněných skupin z reality nepodařeného amerického snu. V první řadě se jednalo o udělání se „pro sebe“, často to však souviselo s tím upozornit na sebe, na své myšlenky a ve své vrcholné fázi na problémy společnosti.

V bakalářské práci je věnována pozornost třem nejvýznamnějším kontrakulturním aktivitám v poválečných Spojených státech amerických: beatníkům, hnutí hippies a punku.

Cílem bakalářské práce byla komparace zmíněných subkultur z pohledu kategorií krásy a ošklivosti. Všechny tři hnutí, ze svého vlastního pohledu, s oběma atributy estetiky pracují. Zatímco většina beatníků ve svých literárních dílech preferují svoji krásu, stejně tak jako to činili hippies, punk, zejména jeho mladší anglická odnož vsadil na ošklivost a provokaci. Ale již jen zde zmíněné tvůrci či interpreti či díla samotná ukazují, že to s krásou a ošklivostí není vůbec jednoduché, stejně jako tomu bylo v předcházejících epochách, počínaje antikou. A co se nám zdálo v dané době příšerné s odstupem času je to přijatelné, zábavné, či dokonce milé

Zatímco některé úlety příznivců zmíněných skupin byly velkou částí společnosti přijímány jako odpudivé, nenormální – tedy ošklivé, pro samotné aktéry to však znamenalo projevy svobody, uvolnění, nádherných vnitřních pocitů – tedy krásy.

Vztahy jednotlivých subkultur také nebyly jednoznačně vymezené. Je nesporné, že na vzniku hnutí hippie se podílela část beatníků, kterým vadil přesun samotné subkultury do konformních pozic. Přitom se beatníci a hippies snaží jakoukoliv kontinuitu obou hnutí popírat.

Neposlušné subkultury byly, jsou a budou v každé společnosti. Opomeneme-li extrémní antihumanistické spolky a organizace, lze konstatovat, že je dobře, že existují.

Zajímavá je komparace jednotlivých subkultur z pohledu jistého typu marketingové komunikace. I zde jsou určité výstupy, produkty uměleckého typu, které jsou jistým zhmotněním v textu této práce prezentovaných idejí. Každé hnutí se pokouší vymezit svojí identitu, a ač se např. shodují ve svém vztahu ke konformní společnosti, existují zde různě stupně konkurenčních vztahů.

Beatníci upřednostňují komunikační formu „face to face“ - přímý kontakt s posluchačem - při autorských čteních a následných besedách, převážně se studenty v univerzitních klubech. V určitých obdobích to byla vlastně jediná šance prezentovat svá vlastní díla, neboť vydavatelství o poezii i prózu této komunity ne vždy projevovala zájem.

Pro hippies, poté, kdy opustili stright společnost a její pravidla, byla zásadní komunikace uvnitř komunity. Láska, skvělá muzika, marihuana či LSD – to byl základ spokojenosti a pohody. Avšak to bychom tuto subkulturu přespřiliš zjednodušili či přímo degradovali. Hippies se v rámci hesla „Make love no war“ tedy „Miluj, neválči“ velmi silně angažovali v mírovém hnutí, v té době zaměřeném především proti válce ve Vietnamu. V tomto případě se naopak snaží (a celkem úspěšně) oslovit co nejširší masu. Využívají ke svému působení symboliku, demonstrace i takové prostředky jako je film. Mnozí Američané již přestali vnímat informace o desítkách a stovkách mrtvých mladých mužů, kdesi v jihovýchodní Asii. Závěrečné scény filmu Miloše Formana Hair – Vlasy málokterého Američana však zanechaly lhostejným. Zatímco před Bílým domem dav slaví konec války, u jednoho z tisíců bílých hrobů stojí partička hippieků. Kamarád Berger zemřel hloupě ve válce, kam by ho nedostala žádná síla či moc. A bylo to opravdu hloupé? A najednou se pojmy „kamarádství“ a „láska“ těch lidiček s květinami ve vlasech jeví zcela jinak.

Hodnocení komunikačních aktivit punkové subkultury je velmi problematické. Není jejich záměrem nikoho ovlivňovat či přesvědčovat. Na druhou stranu je zde vizuální působení na okolí nejvýraznější ze všech tří komunit. Cílem je provokovat, radost tu působí i odpor veřejnosti k oblékání, výtvarným i hudebním projevům příznivců punku. Zní to paradoxně, ale úspěch je v této komunitě cestou ke zkáze. Vydáním gramofonové desky či CD a jejich úspěšným prodejem se role punkových rebelů vytrácí. Příští album musí být úspěšnější, ale už je nutné se přizpůsobovat přání producenta a vydavatele.

Setkání s třemi výrazně odlišnými subkulturami bylo zajímavé, i přesto, že se jednalo o pouhý náhled. Tento, bohužel, postupně odcházející svět zde zanechal stopy, které určitě obohatily lidskou společnost, a to i přesto, že to jejich členové a příznivci neměli v úmyslu. Možná by bylo na místě tuto práci ukončit myšlenkou, kterou „dětí květin“ – hippies přijali za vlastní a která je aktuální i v podmínkách naší stále nedospělé demokracie:

„My freedom ends where the freedom of another begins“ – „Moje svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého.“

Bibliografie

BURROUGHS, William S. *Feták*. 3. vydání. Praha: Mat'a, 2011, 188 s. ISBN 978-80-7287-155-1.

ECO, Umberto (ed.). *Dějiny ošklivosti*. 1. vydání. Praha: Argo, 2007, 455 s. ISBN 978-80-7203-893-0.

HANÁK, Ondřej. *Hippies: slepé rameno, mrtvé řěky*. 1. vydání. Praha: Argo, 1992, 135 s. ISBN 80-901-1984-0

JANKOWSKI, Kazimierz. *Odvrácená tvář Ameriky: hippie hledají zaslíbenou zemi*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1975. 221 s.

MCCLEARY, John Bassett. *Hippie slovník: kulturní encyklopedie (a frazeikon) 60. a 70. let 20. století*. Rev. a rozš. vyd. Editor Joan Jeffers McCleary. Praha: V koprodukcii s nakladatelstvím Levné knihy, a.s. vydalo nakladatelství Volvox Globator, 2010, 764 s. ISBN 978-807-3096-083.

NICOSIA, Gerald. *Memory Babe: kritická biografie Jacka Kerouaka*. Překlad Vladimír Lackovič. Olomouc: Votobia, 1996, 612 s. ISBN 80-858-8502-6.

PLATÓN. *Symposion*. 6. opravené vydání. Praha: Oikoymenh, 2005, 85 s. Platónovy dialogy, sv. 4. ISBN 80-729-8139-0.

PLÓTÍNOS. *Dvě pojednání o kráse*. Editor Petr Rezek. Praha: Rezek, 1994, 139 s. ISBN 80-901-7962-2.

POSPÍŠIL, Filip a Petr BLAŽEK. *“Vratte nám vlasy!": první máničky, vlasatci a hippies v komunistickém Československu : studie a edice dokumentu*.^o 1. vydání. Praha: Academia, 2010. 589 s. ISBN 80-200-1873-5.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. 1. vydání. Praha: Grada, 2010, 281 s. ISBN 978-802-4729-077.

ŠTĚPÁNOVÁ, Petra. *Antické a biblické pojetí krásna jako základ evropské kultury*. 1. vydání. Brno: Petra2010, 2010, 113 s. ISBN 978-80-904752-0-5.

TURNER, Steve. *Hipster s andělskou hlavou: život Jacka Kerouaka*. 2. vydání. Brno: Jota, 2006, 223 s. ISBN 80-721-7369-3.

TYTELL, John. *Nazí andělé: [Kerouac, Ginsberg, Burroughs]*. 1. vydání. Olomouc: Votobia, 1996, 277 s. ISBN 80-719-8104-4.

Přílohy

Seznam příloh

Příloha A	Tizian – Apollón a Mersyas
Příloha B	J. Collin de Plancy - Středověká ošklivost
Příloha C	James Dean – Rebel bez příčiny
Příloha D	Beatníci
Příloha E	Hippie Chic – Inspirace lásky a umění
Příloha F	Klub 27
Příloha G	Punk

Příloha A Tizian – Appolón a Mersyas

ztvárnění ošklivosti i krásy antických bájí

Zdroj: <http://www.olmuart.cz/AMK/SBIRKY/nase-unikaty/unikaty-AMK-tizian/>

Příloha B J. Collin de Plancy - Středověká ošklivost

Zdroj: http://www.google.com/search?hl=cs&site=imghp&tbm=isch&source=hp&biw=1680&bih=912&q=collin+de+plancy&oq=collin+de&gs_l=img

Příloha C James Dean – Rebel bez příčiny

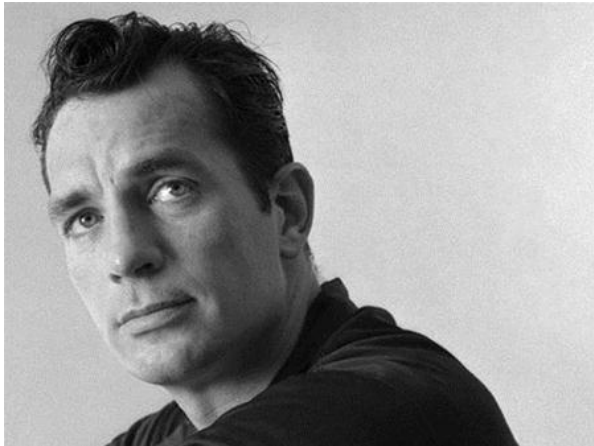
Zdroj: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/41304-rebel-bez-priciny/>

Příloha D Beatníci

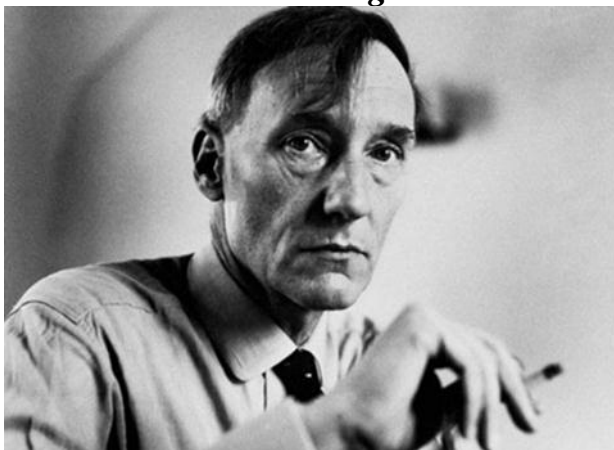
Alan Ginsberg králem majálesu – Praha 1968

Jack Kerouac

William Seward Burroughs

Zdroj:http://www.google.com/search?hl=cs&site=img&tbn=isch&source=hp&biw=1680&bih=912&q=beatn%C3%ADci&oq=beatn%C3%ADci&gs_l=img.12..0j0i2414.3396.5739.0.7940.8.6.0.2.2.0.26.128.6.6.0...0.0...1ac.1.6.img.kB9xz46oRn

Příloha E Hippie chic - inspirace lásky a umění

Zdroj:http://www.google.com/search?hl=cs&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1680&bih=912&q=Hippies&oq=Hippies&gs_l=img.12..0110.2557.5132.0.11806.7.6.0.1.1.0.131.597.4j2.6.0...0.0...1ac.1.6.img.XQHhNAMIaMQ

Příloha F Klub 27

Zdroj: <http://www.ranker.com/list/members-of-the-27-club/famous-celebrity-deaths-list>

Brian Jones	(1942-1969)
Janis Joplin	(1943-1970)
Jimi Hendrix	(1942-1970)
Jim Morrison	(1943-1971)
Curt Cobain	(1967-1994)
Amy Winehouse	(1983-2011)

Příloha G Punk

Zdroj:http://www.google.com/search?hl=cs&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1680&bih=912&q=punk+style&oq=punk&gs_l=img.1

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Štěpánka Nagyová

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: Prezenční

Název práce: Fenomén krásy a ošklivosti v prezentaci beatníků, hippies a punku

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 54

Celkový počet stran příloh: 8

Počet titulů českých použitých zdrojů: 4

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 9

Počet internetových zdrojů: 6

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: PhDr. Marie Hamplová